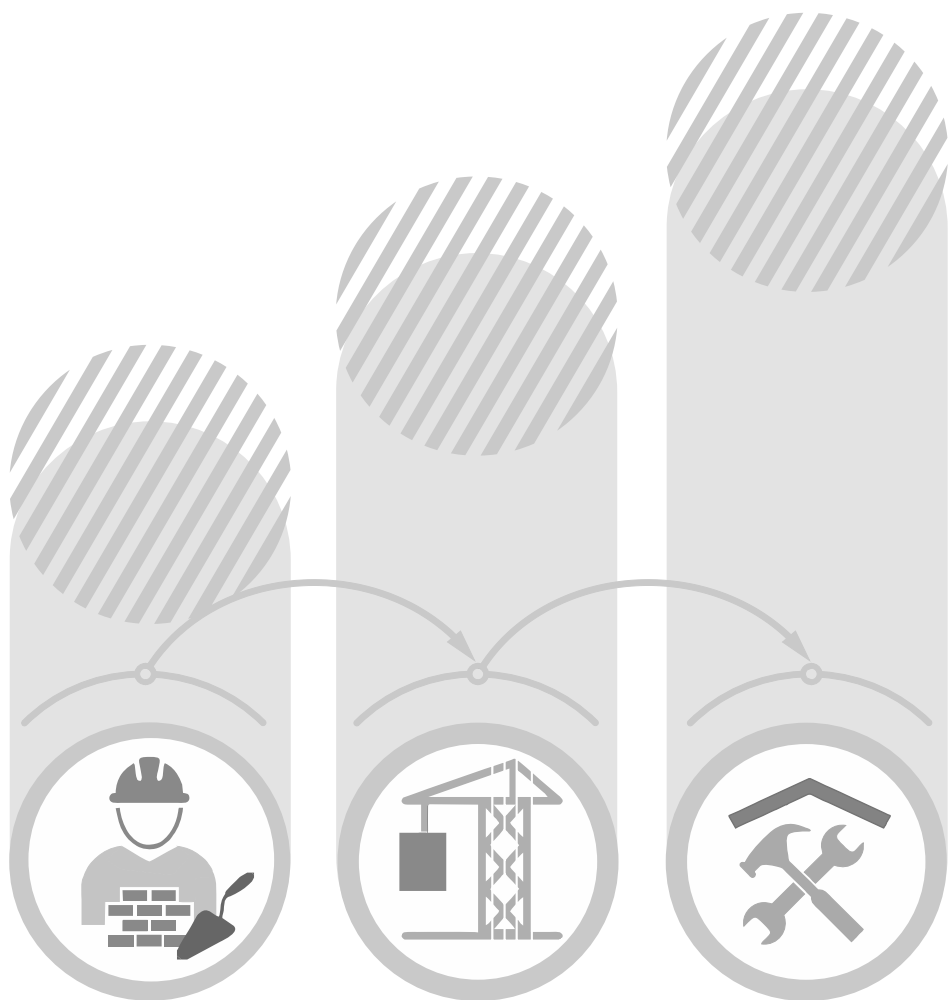

Produkcja budowlano-montażowa w 2018 r.

Construction and assembly production in 2018

Produkcja budowlano-montażowa w 2018 r.

Construction and assembly production in 2018

Główny Urząd Statystyczny Statistics Poland
Urząd Statystyczny w Lublinie Statistical Office in Lublin

Warszawa, Lublin 2019

Opracowanie merytoryczne

Content-related works

Urząd Statystyczny w Lublinie, Ośrodek Statystyki Budownictwa

Statistical Office in Lublin, Centre of Construction Statistics

Pod kierunkiem

Supervised by

Zofii Kurlej

Zespół autorski

Editorial team

Ewa Kuniewicz, Agnieszka Nocko, Monika Pasieczna, Wojciech Wiśniewski

Tłumaczenie

Translation

Ewa Kuniewicz, Katarzyna Siemiaszko, Katarzyna Słomka, Wojciech Wiśniewski

Skład i opracowanie graficzne

Typesetting and graphics

Piotr Koszewski

Publikacja dostępna na stronie

Publication available on website

www.stat.gov.pl

Przy publikowaniu danych GUS prosimy o podanie źródła

When publishing Statistics Poland data please indicate the source

Przedmowa

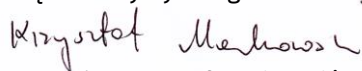
Szanowni Państwo,

Przekazujemy Państwu opracowanie zatytułowane „Produkcja budowlano-montażowa w 2018 roku”. Jest to druga edycja tej cyklicznej publikacji poświęconej tematyce budownictwa, która powstała w Ośrodku Statystyki Budownictwa działającym w Urzędzie Statystycznym w Lublinie. Zaprezentowano w niej szeroki zestaw danych statystycznych dotyczących rozmiaru i struktury realizowanej przez polskie przedsiębiorstwa produkcji budowlano-montażowej w kraju i poza jego granicami. Dane te opatrzone komentarzem analitycznym zwracającym Państwa uwagę na najistotniejsze aspekty i główne tendencje obserwowane w odniesieniu do opisywanych zagadnień.

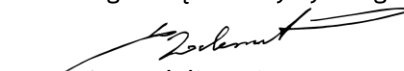
Opracowanie składa się z części tekstowej oraz tablic statystycznych. Zawartą w części tekstowej analizę opisywanych zagadnień wzbogacono wykresami i mapami, a w zamieszczonych uwagach metodycznych zaprezentowano szczegółowe definicje występujących w publikacji pojęć. Część tabelaryczna publikacji obejmuje tablice prezentujące dane dla kraju i poszczególnych województw w szerszej retrospekcji.

Mamy nadzieję, że niniejsze opracowanie będzie dla Państwa interesującym i przydatnym źródłem wiedzy w zakresie prezentowanego tematu. Jednocześnie zachęcamy Państwa do zgłębiania przedstawionej w nim problematyki z wykorzystaniem bogatych zasobów informacyjnych statystyki publicznej dostępnych na stronie internetowej Głównego Urzędu Statystycznego. Szczególnie polecamy serwisy internetowe – [Bank Danych Lokalnych](#) oraz [Dziedzinową Bazę Wiedzy Budownictwo](#).

Dyrektor
Urzędu Statystycznego w Lublinie

dr Krzysztof Markowski

Prezes
Głównego Urzędu Statystycznego

dr Dominik Rozkrut

Lublin, Warszawa, październik 2019

Preface

Dear Sir or Madam,

We would like to present you with a publication entitled “Construction and assembly production in 2018”. It is the second edition of the cyclical publication devoted to the field of construction, which was prepared in the Centre of Construction Statistics operating at the Statistical Office in Lublin. It presents a wide range of statistical data concerning the size and structure of the construction and assembly production realized by the Polish enterprises domestically and abroad. The data also include a brief analytical comment drawing your attention to the most significant aspects and primary tendencies observed in regard to the described phenomena.

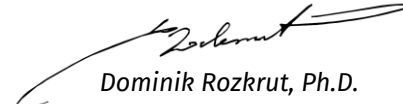
The study consists of a text part and statistical tables. The analysis of the described issues covered in the text part was enriched with numerous charts and maps, whereas the methodological notes contain detailed definitions of the terms applied in the publication. The tabular part of the study includes the tables presenting the data for the country and individual voivodships in a wider retrospection.

We hope that this publication will be an interesting and useful source of knowledge in the field of the analyzed topic. At the same time, we would like to encourage you to explore the issues presented in this study with the use of the extensive information resources of official statistics available on the website of the Statistics Poland. We particularly recommend the internet services, such as [Local Data Bank](#) and [Knowledge Databases - Construction](#).

Director
of the Statistical Office in Lublin,

Krzysztof Markowski, Ph.D.

President
Statistics Poland

Dominik Rozkrut, Ph.D.

Lublin, Warsaw, October 2019

Spis treści

Contents

Przedmowa.....	9
<i>Preface.....</i>	<i>10</i>
Objaśnienia znaków umownych i ważniejsze skróty	9
<i>Symbols and main abbreviations.....</i>	<i>9</i>
Wstęp	10
<i>Introduction.....</i>	<i>11</i>
Synteza.....	12
<i>Executive summary.....</i>	<i>14</i>
Rozdział 1. Produkcja budowlano-montażowa zrealizowana na terenie kraju	16
<i>Chapter 1. Construction and assembly production realized domestically.....</i>	<i>16</i>
Rozdział 2. Produkcja budowlano-montażowa zrealizowana na terenie kraju przez podmioty budowlane o liczbie pracujących powyżej 9 osób	22
<i>Chapter 2. Construction and assembly production realized domestically by construction entities with more than 9 persons employed.....</i>	<i>22</i>
2.1. Ogólna charakterystyka produkcji budowlano-montażowej przedsiębiorstw budowlanych zrealizowanej na terenie kraju	22
2.1. <i>General characteristics of construction and assembly production of construction entities realized domestically.....</i>	<i>22</i>
2.2. Produkcja budowlano-montażowa przedsiębiorstw budowlanych według województw – siedziby zarządu przedsiębiorstwa.....	26
2.2. <i>Construction and assembly production of construction entities by voivodships - enterprise head office.....</i>	<i>26</i>
2.3. Produkcja budowlano-montażowa przedsiębiorstw budowlanych według województw – miejsca wykonywania robót	30
2.3. <i>Construction and assembly production of construction entities by voivodships – work-site location.....</i>	<i>30</i>
Rozdział 3 Produkcja budowlano-montażowa zrealizowana poza granicami kraju przez podmioty budowlane i niebudowlane o liczbie pracujących powyżej 9 osób.....	33
<i>Chapter 3 Construction and assembly production realized outside the territory of Poland by construction and non-construction entities with more than 9 persons employed.....</i>	<i>33</i>
Uwagi metodologiczne	35
<i>Methodological notes.....</i>	<i>40</i>
Aneks 1. Spis tablic załączonych do publikacji w wersji elektronicznej (format XLS).....	44
<i>Appendix 1. List of tables attached to the publication in the electronic version (XLS format).....</i>	<i>44</i>

Spis tablic

List of tables

1. Produkcja budowlano-montażowa zrealizowana siłami własnymi na terenie kraju przez przedsiębiorstwa budowlane o liczbie pracujących powyżej 9 osób według siedziby zarządu przedsiębiorstwa (ceny bieżące, mln zł) w latach 2014-2018	27
1. <i>Construction and assembly production realized domestically with own resources by construction entities with more than 9 persons employed by enterprise head office (current prices, million PLN) in 2014-2018</i>	<i>27</i>
2. Produkcja budowlano-montażowa zrealizowana siłami własnymi na terenie kraju przez przedsiębiorstwa budowlane o liczbie pracujących powyżej 9 osób według miejsc wykonywania robót (ceny bieżące, mln zł) w latach 2014-2018	31
2. <i>Construction and assembly production realized domestically with own resources by construction entities with more than 9 persons employed by work-site locations (current prices, million PLN) in 2014-2018</i>	<i>31</i>

Spis wykresów

List of charts

1. Wartość (w cenach bieżących) i dynamika (w cenach stałych) zrealizowanej na terenie kraju produkcji budowlano-montażowej w latach 2006-2018	16
1. <i>Value (in current prices) and index number (in constant prices) of construction and assembly production realized domestically in 2006-2018</i>	<i>16</i>
2. Wartość i struktura (w cenach bieżących) produkcji budowlano-montażowej zrealizowanej przez przedsiębiorstwa budowlane według przeważającego rodzaju działalności przedsiębiorstw (działy PKD) w latach 2005-2018	17
2. <i>Value and structure (in current prices) of construction and assembly production realized by construction entities by their main type of activity (divisions of PKD) in 2005-2018</i>	<i>17</i>
3. Produkcja budowlano-montażowa (w cenach bieżących) zrealizowana przez przedsiębiorstwa budowlane w 2018 roku według województw – miejsca wykonywania robót	18
3. <i>Construction and assembly production (in current prices) realized by construction entities in 2018 by voivodships – work-site location</i>	<i>18</i>
4. Dynamika (w cenach stałych) produkcji budowlano-montażowej zrealizowanej przez przedsiębiorstwa budowlane – ogółem i według przeważającego rodzaju działalności przedsiębiorstw (działy PKD) w latach 2006-2018	20
4. <i>Index number (in constant prices) of construction and assembly production realized by construction entities – in total and by their main type of activity (divisions of PKD) in 2006-2018.....</i>	<i>20</i>
5. Dynamika (w cenach stałych) produkcji budowlano-montażowej zrealizowanej przez przedsiębiorstwa budowlane według sektorów własności w latach 2006-2018	21
5. <i>Index number (in constant prices) of construction and assembly production realized by construction entities by ownership sectors in 2006-2018</i>	<i>21</i>

6. Produkcja budowlano-montażowa zrealizowana na terenie kraju przez przedsiębiorstwa budowlane (jednostki o liczbie pracujących powyżej 9 osób) według rodzaju robót w latach 2014-2018.....	23
6. <i>Construction and assembly production realized domestically by construction entities (with more than 9 persons employed) by the type of works in 2014-2018</i>	<i>23</i>
7. Dynamika (w cenach bieżących) produkcji budowlano-montażowej zrealizowanej na terenie kraju przez przedsiębiorstwa budowlane (jednostki o liczbie pracujących powyżej 9 osób) według sektorów własności (rok poprzedni = 100) w latach 2014-2018	23
7. <i>Index number (in current prices) of construction and assembly production realized domestically by construction entities (with more than 9 persons employed) by ownership sectors (previous year = 100) in 2014-2018</i>	<i>23</i>
8. Struktura produkcji budowlano-montażowej zrealizowanej na terenie kraju przez przedsiębiorstwa budowlane (jednostki o liczbie pracujących powyżej 9 osób) według przeważającego rodzaju działalności (działy PKD) jednostki w latach 2014-2018	24
8. <i>Structure of construction and assembly production realized domestically by construction entities (with more than 9 persons employed) by their main type of activity (divisions of PKD) in 2014-2018</i>	<i>24</i>
9. Struktura produkcji budowlano-montażowej zrealizowanej na terenie kraju przez przedsiębiorstwa budowlane (jednostki o liczbie pracujących powyżej 9 osób) według rodzajów obiektów budowlanych (działy PKOB) w 2018 roku.....	25
9. <i>Structure of construction and assembly production realized domestically by construction entities (with more than 9 persons employed) by the type of constructions (divisions of PKOB) in 2018</i>	<i>25</i>
10. Struktura kosztów produkcji budowlano-montażowej zrealizowanej na terenie kraju przez przedsiębiorstwa budowlane (jednostki o liczbie pracujących powyżej 9 osób) prowadzące księgi rachunkowe i stosujące kalkulacyjny układ kosztów w 2018 roku	25
10. <i>Structure of construction and assembly production costs realized domestically by construction entities (with more than 9 persons employed) keeping accounting books and applying a calculation of costs in 2018</i>	<i>25</i>
11. Produkcja budowlano-montażowa zrealizowana na terenie kraju przez podwykonawców przedsiębiorstw budowlanych (jednostki o liczbie pracujących powyżej 9 osób) w latach 2014-2018.....	26
11. <i>Construction and assembly production realized domestically by subcontractors of construction entities (with more than 9 persons employed) in 2014-2018.....</i>	<i>26</i>
12. Struktura produkcji budowlano-montażowej zrealizowanej siłami własnymi na terenie kraju przez przedsiębiorstwa budowlane (jednostki o liczbie pracujących powyżej 9 osób) według województw – siedziby zarządu przedsiębiorstwa i rodzajów obiektów budowlanych w 2018 roku.....	29
12. <i>Structure of construction and assembly production realized domestically with own resources by construction entities (with more than 9 persons employed) by voivodships – enterprise head office and type of constructions in 2018</i>	<i>29</i>
13. Struktura produkcji budowlano-montażowej zrealizowanej przez przedsiębiorstwa budowlane (jednostki o liczbie pracujących powyżej 9 osób) według województw – siedziby zarządu przedsiębiorstwa oraz podstawowego rodzaju działalności przedsiębiorstwa (klasyfikacja PKD) w 2018 roku.....	30
13. <i>Structure of construction and assembly production realized by construction entities (with more than 9 persons employed) by voivodships - enterprise head office and their main type of activity (PKD Classification) in 2018</i>	<i>30</i>

14. Produkcja budowlano-montażowa zrealizowana siłami własnymi poza granicami kraju przez przedsiębiorstwa budowlane i niebudowlane (jednostki o liczbie pracujących powyżej 9 osób) w latach 2014-2018.....	33
14. <i>Construction and assembly production realized with own resources outside the territory of Poland by construction and non-construction entities (with more than 9 persons employed) in 2014-2018.....</i>	<i>33</i>
15. Struktura produkcji budowlano-montażowej zrealizowanej siłami własnymi poza granicami kraju przez przedsiębiorstwa budowlane i niebudowlane (jednostki o liczbie pracujących powyżej 9 osób) według krajów – miejsca wykonywania robót w 2018 roku.....	34
15. <i>Structure of construction and assembly production realized with own resources outside the territory of Poland by construction and non-construction entities (with more than 9 persons employed) by countries – work-site location in 2018.....</i>	<i>34</i>

Spis map

List of maps

1. Produkcja budowlano-montażowa zrealizowana przez przedsiębiorstwa budowlane na 1 mieszkańca w 2018 roku według województw – miejsca wykonywania robót.....	19
1. <i>Construction and assembly production realized by construction entities per capita in 2018 by voivodships – work-site location.....</i>	<i>19</i>
2. Produkcja budowlano-montażowa zrealizowana siłami własnymi na terenie kraju przez przedsiębiorstwa budowlane (jednostki o liczbie pracujących powyżej 9 osób) według województw – siedziby zarządu przedsiębiorstwa oraz rodzajów robót budowlanych w 2018 roku.....	28
2. <i>Construction and assembly production realized domestically with own resources by construction entities (with more than 9 persons employed) by voivodships – enterprise head office and type of construction works in 2018.....</i>	<i>28</i>
3. Produkcja budowlano-montażowa zrealizowana przez przedsiębiorstwa budowlane (jednostki o liczbie pracujących powyżej 9 osób) na terenie poszczególnych województw według rodzajów robót budowlanych w 2018 roku.....	32
3. <i>Construction and assembly production realized by construction entities (with more than 9 persons employed) in the area of particular voivodships by type of construction works in 2018.....</i>	<i>32</i>

Objaśnienia znaków umownych i ważniejsze skróty

Symbols and main abbreviations

Objaśnienia znaków umownych

Symbols

Symbol <i>Symbol</i>	Znaczenie <i>Meaning</i>
Kreska (-)	zjawisko nie wystąpiło <i>magnitude zero</i>
Zero: (0)	zjawisko istniało w wielkości mniejszej od 0,5 <i>magnitude not zero, but less than 0.5 of a unit</i>
(0,0)	zjawisko istniało w wielkości mniejszej od 0,05 <i>magnitude not zero, but less than 0.05 of a unit</i>
Kropka (.)	zupetny brak informacji albo brak informacji wiarygodnych <i>data not available or not reliable</i>
Znak x	wypełnienie pozycji jest niemożliwe lub niecelowe <i>not applicable</i>
Znak Δ	oznacza, że nazwy zostały skrócone w stosunku do obowiązującej klasyfikacji <i>categories of applied classification are presented in abbreviated form</i>
Znak *	oznacza, że dane zostały zmienione w stosunku do wcześniej opublikowanych <i>data revised</i>
Znak #	dane nie mogą być opublikowane ze względu na konieczność zachowania tajemnicy statystycznej <i>data must not be published due to the necessity of maintaining statistical confidentiality in accordance with the Law on Official Statistics</i>
„W tym” „Of which”	oznacza, że nie podaje się wszystkich składników sumy <i>indicates that not all elements of the sum are given</i>
Comma (,)	used in figures represents the decimal point

Ważniejsze skróty

Main Abbreviations

Skrót <i>Abbreviation</i>	Znaczenie <i>Meaning</i>
PKOB	Polska Klasyfikacja Obiektów Budowlanych <i>Polish Classification of Types of Construction</i>
PKD	Polska Klasyfikacja Działalności 2007 <i>Polish Classification of Activities 2007 (NACE Rev. 2)</i>
tys.	tysiąc <i>thousand</i>
mln	milion <i>million</i>
mld <i>bn</i>	miliard <i>billion</i>
zł <i>PLN</i>	złoty <i>PLN</i>
p. proc.	punkt procentowy <i>percentage point</i>

Wstęp

Budownictwo, wywierające silny wpływ na ogólne wyniki i tempo rozwoju gospodarki, jest przedmiotem zainteresowania wielu środowisk, w związku z czym zapotrzebowanie na dane statystyczne z tej dziedziny jest obecnie bardzo szerokie.

Niniejsza publikacja jest kontynuacją serii opracowań poświęconych tematyce produkcji budowlano-montażowej zrealizowanej w Polsce i poza jej granicami w 2018 roku, w którym to okresie branża budowlana osiągnęła wysokie wskaźniki wzrostu. Dane w zakresie wartości sprzedaży produkcji budowlano-montażowej dla analizowanego roku przedstawiono na tle ostatnich pięciu lat, a dla wybranych informacji w szerszej retrospekcji.

Publikacja zawiera syntezę opracowanych wyników i wniosków dotyczących opisywanego zagadnienia oraz część analityczną składającą się z trzech rozdziałów, w których zawarto także graficzną prezentację danych w postaci map i wykresów. W pierwszym rozdziale analizy scharakteryzowano produkcję budowlano-montażową zrealizowaną na terenie kraju oraz zaprezentowano wartość robót budowlanych wykonanych przez przedsiębiorstwa budowlane w podziale na miejsce wykonywania robót, sektory własności oraz przeważający rodzaj działalności przedsiębiorstw. W drugim rozdziale przedstawiono dane dotyczące sprzedaży produkcji budowlano-montażowej zrealizowanej siłami własnymi na terenie kraju przez duże i średnie jednostki budowlane według rodzajów: robót, obiektów budowlanych i działalności przedsiębiorstw oraz województw – siedzib zarządów, a także miejsc wykonywania robót. W trzecim rozdziale, dotyczącym eksportu robót budowlanych zrealizowanego przez przedsiębiorstwa budowlane i niebudowlane o liczbie pracujących powyżej 9 osób, przedstawiono dane według krajów – miejsca wykonywania robót oraz rodzaju przedsiębiorstw.

Opracowanie uzupełniają uwagi metodyczne oraz część tabelaryczna.

Podstawowym źródłem zaprezentowanych w publikacji informacji były dane z badań ujętych w Programie badań statystycznych statystyki publicznej, a w szczególności wyniki uzyskane na podstawie sprawozdań:

- B-01 – sprawozdanie o sprzedaży produkcji budowlano-montażowej przedsiębiorstw budowlanych;
- B-02 – sprawozdanie o sprzedaży produkcji budowlano-montażowej przedsiębiorstw niebudowlanych;
- SP-3 – sprawozdanie o działalności gospodarczej przedsiębiorstw.

Introduction

Construction has a very strong impact on the overall results and pace of the economic development and is the subject of interest to many environments. What is more, the demand for statistical data is very wide when it comes to this area.

This publication is a continuation of a series of studies devoted to the field of construction and assembly production realized in Poland and abroad in 2018, when the construction industry achieved high growth indicators. The data concerning the values of construction and assembly production sale for the analysed year were presented in comparison with five years or in a wider retrospection for the selected information.

The publication contains an executive summary of the established results and conclusions concerning the described issues as well as an analytical part consisting of three chapters, in which a graphic presentation of data in the form of maps and charts was also included. The first chapter of the analysis characterizes the construction and assembly production realized domestically and presents the value of construction works executed by the construction enterprises divided by the location of works performance, ownership sectors and the main type of their activity. The second chapter displays the data on the sale of construction and assembly production realized with own resources domestically by large and medium-sized construction entities according to the type of works, constructions and activity of enterprises as well as by voivodships – according to the location of registered offices and construction sites. The third chapter, concerning the export of construction works realized by construction and non-construction enterprises with more than 9 employees, presents the data by countries – the location of construction sites and the type of enterprises.

The publication is supplemented by methodological notes and a tabular part.

The basic source of information presented in the publication were the data from the surveys included in the "Program of construction surveys" and, in particular, the results obtained on the basis of the surveys as follows:

- *B-01 – Report on the sale of construction and assembly production of construction entities;*
- *B-02 – Report on the sale of construction and assembly production of non-construction entities;*
- *SP-3 – Report on the economic activity.*

Synteza

Wartość zrealizowanej w 2018 r. na terenie kraju produkcji budowlano-montażowej wyniosła 229,9 mld zł, z czego 218,1 mld zł (94,9%) stanowiła sprzedaż robót budowlanych wykonanych siłami własnymi przez przedsiębiorstwa budowlane. Na pozostałą część produkcji budowlano-montażowej składały się produkcja wykonana systemem zleceńowym przez przedsiębiorstwa niebudowlane oraz roboty budowlane realizowane systemem gospodarczym, tj. na własne potrzeby przez przedsiębiorstwa i osoby fizyczne. We wszystkich latach pięcioletniego okresu 2014-2018 na przedsiębiorstwa budowlane przypadało nie mniej niż 94% ogólnej wartości produkcji budowlano-montażowej zrealizowanej w kraju.

Wzrost produkcji budowlano-montażowej zrealizowanej na terenie kraju w 2018 r. w stosunku do roku poprzedniego (w cenach stałych) wyniósł 14,3%, w tym wartość produkcji realizowanej systemem zleceńowym przez przedsiębiorstwa budowlane była wyższa o 14,6% (wobec wzrostu o 10,9% rok wcześniej). W stosunku do 2015 r. produkcja budowlano-montażowa w 2018 r. zwiększyła się o 23,2%, a w porównaniu z 2010 r. – o 31,8% (w tym sprzedaż robót budowlanych realizowanych przez przedsiębiorstwa budowlane wzrosła odpowiednio o 24,0% oraz o 34,3%).

Analizując strukturę sprzedaży robót budowlanych przedsiębiorstw budowlanych wykonanych siłami własnymi według przeważającego rodzaju działalności (na poziomie działów PKD) największy udział w 2018 r. miały jednostki realizujące głównie roboty budowlane związane z wykonywaniem robót specjalistycznych – 43,3%. Udział podmiotów specjalizujących się w budowie budynków wyniósł 31,9%, a tych, które zajmują się głównie robotami związanymi z budową obiektów inżynierii lądowej i wodnej – 24,8%. We wcześniejszych latach okresu 2014-2018 charakteryzowana struktura produkcji budowlano-montażowej według działów PKD była zbliżona do obserwowanej w 2018 r. We wszystkich latach najwyższy, wynoszący od 38,2% do 45,3%, udział w łącznej wartości tej produkcji miały przedsiębiorstwa realizujące głównie roboty budowlane specjalistyczne.

W roku 2018 w jednostkach zajmujących się głównie wznoszeniem budynków sprzedaż robót budowlanych była o 3,7% wyższa niż w roku poprzednim (kiedy notowano jej wzrost o 20,7%), w przedsiębiorstwach specjalizujących się w budowie obiektów inżynierii lądowej i wodnej produkcja ta wzrosła w skali roku o 17,2% (wobec wzrostu o 18,6% w 2017 r.), a w jednostkach realizujących głównie roboty budowlane specjalistyczne wzrosła o 22,5% w stosunku do roku 2017.

Największa wartość robót budowlano-montażowych w 2018 r. zrealizowana była na terenie województwa mazowieckiego (18,1% sprzedaży robót wykonanych przez przedsiębiorstwa budowlane). Wysokimi udziałami w krajowej produkcji budowlano-montażowej przedsiębiorstw budowlanych odznaczały się również województwa: śląskie, małopolskie, wielkopolskie i dolnośląskie. We wcześniejszych latach okresu 2014-2018 wymienione województwa także cechowały się najwyższymi udziałami, przy dominacji województwa mazowieckiego.

Prawie całość zrealizowanej w 2018 r. produkcji budowlano-montażowej przedsiębiorstw budowlanych przypadała na jednostki sektora prywatnego; udział sektora publicznego wyniósł 0,7%. W żadnym z lat okresu 2014-2018 udział sektora publicznego nie przekraczał 1%.

Jednym ze wskaźników odnoszących wartość zrealizowanej na danym obszarze produkcji budowlano-montażowej do jego potencjału demograficznego jest sprzedaż robót wykonanych przez przedsiębiorstwa budowlane przypadająca na 1 mieszkańca. W 2018 r. wskaźnik ten dla Polski ukształtował się na poziomie 5,7 tys. zł na osobę. Wśród województw najwyższą przypadającą na mieszkańca wartością opisywanej produkcji (według miejsca wykonywania robót) wyróżniły się: mazowieckie i dolnośląskie (po 7,3 tys. zł na osobę), pomorskie (6,9 tys. zł na osobę) i zachodniopomorskie (6,6 tys. zł na osobę).

Mikroprzedsiębiorstwa, tj. jednostki o liczbie pracujących do 9 osób, wytworzyły 51,7% wartości produkcji budowlano-montażowej zrealizowanej siłami własnymi przez podmioty budowlane. We wszystkich latach okresu 2014-2018 udział mikroprzedsiębiorstw w ogólnej wartości produkcji budowlano-montażowej przedsiębiorstw budowlanych pozostawał na poziomie około 50%.

Wartość sprzedaży produkcji budowlano-montażowej wykonanej w 2018 r. na terenie kraju siłami własnymi przez przedsiębiorstwa budowlane o liczbie pracujących powyżej 9 osób (jednostki duże i średnie) wyniosła 105,4 mld zł i była o 21,7% wyższa (w cenach bieżących) niż w roku poprzednim. Sprzedaż robót o charakterze inwestycyjnym wynosiła 83,1 mld zł (wzrost o 25,7% w porównaniu z 2017 r.), co stanowiło 78,9% produkcji budowlano-montażowej zrealizowanej w 2018 r. przez podmioty budowlane o liczbie pracujących powyżej 9 osób. W odniesieniu do 2017 roku odnotowano również wzrost (o 8,8%) wartości robót o charakterze „remontowym i pozostałym”.

W strukturze sprzedaży produkcji budowlano-montażowej przedsiębiorstw budowlanych dużych i średnich według rodzaju realizowanych obiektów (zgodnie z PKOB) w 2018 r. nieznacznie przeważały roboty dotyczące obiektów inżynierii lądowej i wodnej (50,5% łącznej wartości sprzedaży), a wśród nich największym udziałem cechowały się roboty związane z budową infrastruktury transportu (30,6% ogólnej wartości). Spośród robót wykonanych na budynkach (49,5%), większy udział miały prace wykonane na budynkach niemieszkalnych (33,0%), niż na mieszkalnych (16,5%).

Charakteryzowana struktura produkcji budowlano-montażowej dużych i średnich przedsiębiorstw budowlanych według rodzajów realizowanych obiektów w 2018 r. była zbliżona do obserwowanej rok wcześniej. Najbardziej znaczący wzrost udziału w stosunku do 2017 r. odnotowano w przypadku rurociągów sieci rozdzielczej i linii kablowych rozdzielczych (o 1,5 p. proc.), natomiast stosunkowo największy spadek – dla kompleksowych budowli na terenach przemysłowych (o 1,3 p. proc.). Biorąc pod uwagę okres pięcioletni należy zauważyć, że w latach: 2014, 2015 i 2018 ponad połowa wartości opisywanej produkcji przypadła na realizację obiektów inżynierii lądowej i wodnej (największy ich udział notowano w 2014 r. – 55,5%).

W 2018 roku prawie połowa (48,0%) wartości produkcji budowlano-montażowej dużych i średnich przedsiębiorstw budowlanych w kraju została zrealizowana na terenie czterech województw: mazowieckiego, śląskiego, małopolskiego i wielkopolskiego. Także we wcześniejszych latach analizowanego pięcioletniego okresu wymienione województwa cechowały się największymi wartościami charakteryzowanej produkcji (według miejsca wykonywania robót), przy czym rokrocznie największa wartość zrealizowanych robót budowlanych przypadała na województwo mazowieckie.

Struktura kosztów ponoszonych przez badane przedsiębiorstwa budowlane o liczbie pracujących powyżej 9 osób wskazuje, że największy udział w kosztach zrealizowanej w 2018 r. na terenie kraju produkcji budowlano-montażowej (podobnie jak w latach wcześniejszych) miał zakup materiałów bezpośrednich (46,5%). Istotne udziały w strukturze tych kosztów posiadały także m.in. płace bezpośrednie (14,1%), pozostałe koszty bezpośrednie (11,5%).

W 2018 roku wartość produkcji budowlano-montażowej zrealizowanej poza granicami kraju siłami własnymi przez polskie przedsiębiorstwa budowlane i niebudowlane o liczbie pracujących powyżej 9 osób (tj. eksport robót budowlanych) wyniosła 6,6 mld zł, z czego 5,9 mld zł (89,7%) przypadało na eksport robót realizowanych przez przedsiębiorstwa budowlane. W przeliczeniu na 1 zatrudnionego przy realizacji tych robót dawało to kwotę 259 tys. zł na osobę (w tym w przedsiębiorstwach budowlanych – 268 tys. zł na osobę). Wartość eksportu charakteryzowanych robót w 2018 r. wzrosła w stosunku do 2017 r. (w cenach bieżących) o 1,1%, w tym robót realizowanych przez podmioty budowlane – o 2,4%.

Prawie połowa ogólnej wartości produkcji budowlano-montażowej zrealizowanej w 2018 r. poza granicami kraju przypadała na roboty wykonane na terenie Niemiec (48,6%), także we wcześniejszych latach obserwowano wyraźną przewagę eksportu robót do tego kraju. Znaczącym udziałem w wartości produkcji budowlano-montażowej cechowały się roboty budowlane wykonane na terenie Szwecji (8,5%), Belgii (7,5%), i Holandii (4,5%).

Executive summary

The value of construction and assembly production realized domestically in 2018 amounted to PLN 229.9 billion, including the sale of construction works realized with own resources by construction entities in the amount of PLN 218.1 billion (94.9%). The remaining part of construction and assembly production consisted of production realized with a contract system by non-construction entities and works carried out on the basis of the own-account construction, i.e. realized by entities and natural persons for their own needs. In all years of the five-year period 2014-2018, construction entities accounted for no less than 94% of the total value of construction and assembly production realized domestically.

An increase in domestic construction and assembly production in 2018 amounted to 14.3% in comparison to the previous year (in constant prices), including the value of production realized on the basis of the contract system by construction entities which was higher by 14.6% (against an increase by 10.9% a year before). Compared to 2015, construction and assembly production in 2018 increased by 23.2%, and compared to 2010 – by 31.8% (the sale of construction works carried out by construction entities increased accordingly by 24.0% and 34.3%).

Analysing the sale structure of construction works realized with own resources by construction entities according to the main type of activity (at the level of PKD divisions), the largest share in 2018 was recorded in entities mainly carrying out specialized construction activities – 43.3%. The share of entities specializing in the construction of buildings was 31.9%, and those that deal mainly with civil engineering works – 24.8%. In the earlier years of the period 2014-2018, the characterized structure of construction and assembly production by PKD divisions was similar to that observed in 2018. In all years, the enterprises dealing mainly with specialized construction works had the highest share in the total value of this production, ranging from 38.2% to 45.3%.

In 2018, the sale of construction works was by 3.7% higher than in the previous year (when its increase by 20.7% was recorded) in enterprises specializing in erecting buildings, whereas this production increased in annual terms by 17.2% (against 18.6% in 2017) in enterprises specializing in the construction of civil engineering structures and by 22.5% in comparison with 2017 in entities carrying out mainly specialized construction activities.

The highest value of construction and assembly works in 2018 was carried out in mazowieckie voivodship (18.1% of the sale of works performed by construction companies). The following voivodships: śląskie, małopolskie, wielkopolskie and dolnośląskie also had high shares in the domestic construction and assembly production of construction entities. In the earlier years of the period 2014-2018, these voivodships were characterized by the highest shares, with the dominance of mazowieckie voivodship.

Almost all of the construction and assembly production of construction entities realized in 2018 was attributable to private sector entities; the share of the public sector was only 0.7%. The share of public sector did not exceed 1% in any of the years of the period 2014-2018

One of the indicators relating the value of construction and assembly production realized in a given area to its demographic potential is the sale of construction works executed by construction enterprises per capita. In 2018, this indicator for Poland was at the level of PLN 5.7 thousand per capita. The highest per capita value of the described production (by work-site location) was noted for the following voivodships: mazowieckie and dolnośląskie (both of them with PLN 7.3 thousand per capita), pomorskie (PLN 6.9 thousand per capita) and zachodniopomorskie (PLN 6.6 thousand per capita).

Microenterprises, i.e. entities with up to 9 employees, generated 51.7% of the value of construction and assembly production realized with own resources by construction entities. In all years of the

period 2014-2018, the share of microenterprises in the total value of construction and assembly production of construction entities remained at the level of about 50%.

The value of the sale of construction and assembly production realized domestically in 2018 by construction entities with more than 9 persons employed (large and medium-sized enterprises) with their own resources amounted to PLN 105.4 billion and was (in current prices) by 21.7% higher than a year before. The sale of works with an investment character amounted to PLN 83.1 billion (an increase by 25.7% in comparison with 2017), which accounted for 78.9% of construction and assembly production realized in 2018 by construction entities with more than 9 persons employed. In relation to 2017, an increase (by 8.8%) in the value of "works with a restoration character and other works" was also recorded.

When it comes to the sale structure of construction and assembly production of large and medium-sized construction entities according to the type of executed structures (in accordance with PKOB) in 2018, works related to civil engineering structures (50.5% of the total sale value) prevailed slightly, including works connected with the construction of transport infrastructure having the highest share (30.6% of the total value). Taking into account works performed in regard to buildings (49.5%), works executed on non-residential buildings had a bigger share (33.0%) than the ones carried out on residential buildings (16.5%).

The characterized structure of construction and assembly production of large and medium-sized construction entities by type of facilities constructed in 2018 was similar to the one observed a year before. The most significant increase in the share in relation to 2017 was recorded for local pipelines and cables (by 1.5 percentage points), while the relatively largest decrease was noted for complex constructions at industrial sites (1.3 percentage points). Considering the five-year period, it should be taken into account that more than a half of the described production value was related to execution of civil engineering structures within three years of this period, i.e. 2014, 2015 and 2018 (their highest share was recorded in 2014 - 55.5%).

Almost a half (48.0%) of the value of construction and assembly production realized domestically in 2018 by large and medium-sized construction enterprises was executed in the area of four voivodships, i.e. mazowieckie, śląskie, małopolskie and wielkopolskie. These voivodships were characterized by the highest values of the described production (according to the work-site location) also in the earlier years of the analysed five-year period and the highest value of the performed construction works was annually recorded for mazowieckie voivodship.

The structure of costs incurred by the examined construction enterprises with more than 9 employees shows that the biggest share in the costs of construction and assembly production realized domestically in 2018 (similarly to the previous years) was noted for purchase of direct materials (46.5%). Also, direct wages and other direct costs had considerable shares (14.1% and 11.5% respectively).

The value of construction and assembly production realized outside the territory of Poland in 2018 by construction and non-construction entities employing more than 9 persons and with their own resources (i.e. export of construction works) amounted to PLN 6.6 billion. In this sum, PLN 5.9 billion (89.7%) was related to the export of works carried out by construction enterprises. Calculated per 1 person employed for performance of these works, it resulted in the amount of PLN 259 thousand per capita (including construction entities - PLN 268 thousand capita). The value of export of the characterized works in 2018 increased by 1.1% in relation to 2017 (in current prices), including works carried out by construction entities - by 2.4%.

Almost a half of the total value of construction and assembly production realized abroad in 2018 was related to works carried out in Germany (48.6%) and a significant prevalence of export of works to this country was observed also in previous years. A considerable share in the value of construction and assembly production was characteristic of construction works performed in such countries as Sweden (8.5%), Belgium (7.5%), and the Netherlands (4.5%).

Rozdział 1

Chapter 1

Produkcja budowlano-montażowa zrealizowana na terenie kraju

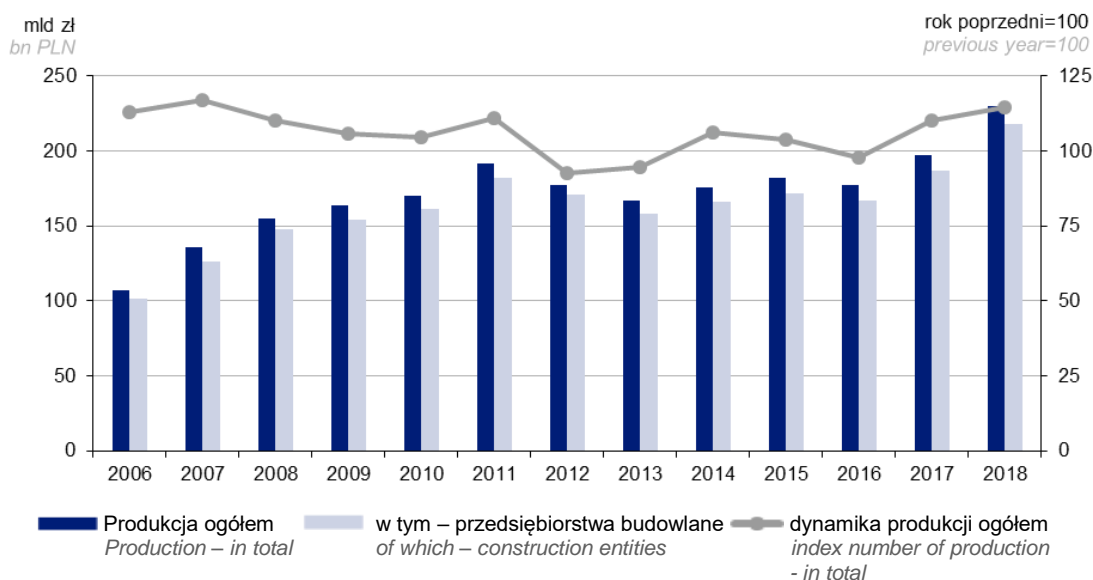
Construction and assembly production realized domestically

Zrealizowana na terenie kraju w roku 2018 produkcja budowlano-montażowa, obejmująca roboty budowlane wykonane siłami własnymi (tj. bez zlecenia podwykonawcom), systemem zleceńiowym (tj. na rzecz obcych zleceniodawców, sprzedawane na zewnątrz przedsiębiorstwa) przez przedsiębiorstwa (budowlane¹ i niebudowlane) oraz systemem gospodarczym (tj. na własne potrzeby) przez przedsiębiorstwa oraz osoby fizyczne², miała łączną wartość 229,9 mld zł. Produkcja ta w 2018 r. zwiększyła się w cenach stałych³ w stosunku do roku poprzedniego o 14,3%, w stosunku do 2015 r. – o 23,2%, natomiast w stosunku do 2010 r. – o 31,8%.

W ciągu minionego pięciolecia wartość produkcji budowlano-montażowej w ujęciu r/r, z wyjątkiem 2016 r., cechowała się wzrostem, a w 2018 r. osiągnęła rekordowy poziom. Warto przy tym zauważyć, że dynamika tej produkcji w ostatnich dwóch latach ukształtowała się na poziomie nie notowanym od 2011 r.

Wykres 1. Wartość (w cenach bieżących) i dynamika (w cenach stałych) zrealizowanej na terenie kraju produkcji budowlano-montażowej w latach 2006-2018

Chart 1. Value (in current prices) and index number (in constant prices) of construction and assembly production realized domestically in 2006-2018

¹ Tzn. jednostki zaliczane, według przeważającej działalności, do sekcji „Budownictwo” klasyfikacji PKD.

² Wartość produkcji budowlano-montażowej realizowanej systemem gospodarczym – szacunkowa.

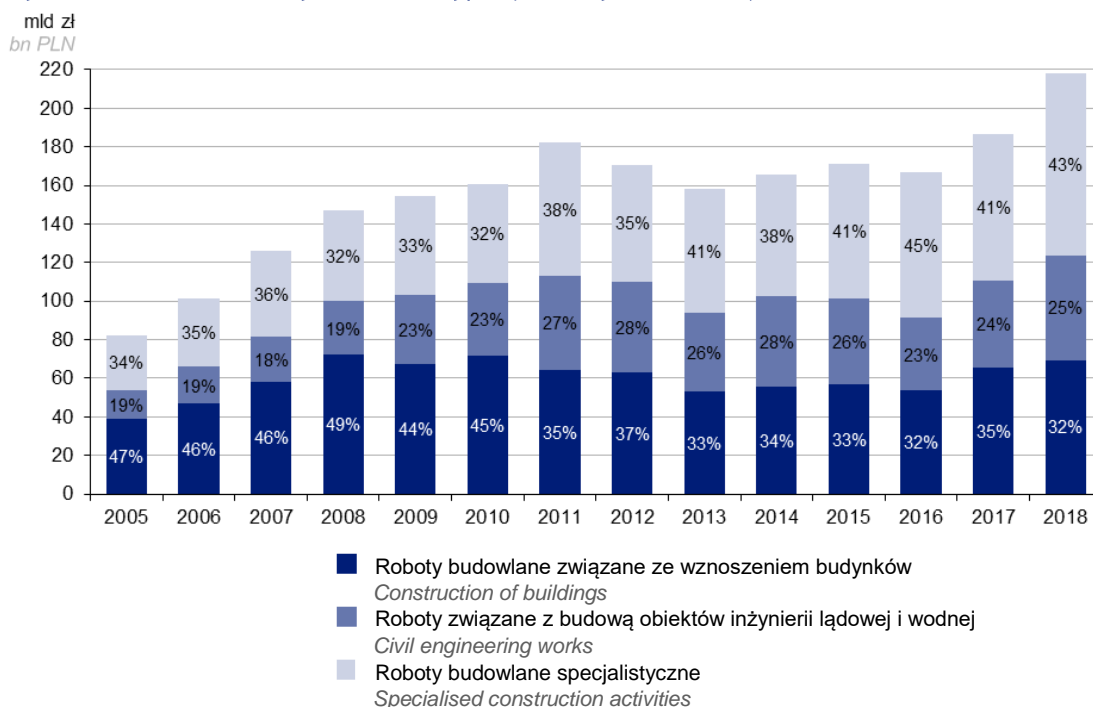
³ Analogicznie w dalszej części niniejszego rozdziału – charakteryzowana jest dynamika produkcji budowlano-montażowej zrealizowanej na terenie kraju w cenach stałych.

Dominujący udział w produkcji budowlano-montażowej miały roboty zrealizowane przez przedsiębiorstwa budowlane, który w 2018 r. wyniósł 94,9% (218,1 mld zł) i był o 0,3 p. proc. wyższy niż w roku poprzednim. W pięcioletnim okresie 2014-2018 udział ten rokrocznie przekraczał 94,0%.

Jednym z podstawowych kryteriów różnicujących zbiorowość przedsiębiorstw budowlanych jest rodzaj ich działalności, w przekroju działów sekcji „Budownictwo” (według PKD). Odzwierciedleniem tego kryterium jest struktura zrealizowanej produkcji budowlano-montażowej ze względu na przeważający rodzaj działalności przedsiębiorstw wykonujących roboty. W roku 2018 największy udział w łącznej wartości produkcji budowlano-montażowej miały jednostki realizujące głównie roboty budowlane specjalistyczne – 43,3%; udział przedsiębiorstw specjalizujących się w budowie budynków wynosił 31,9%, a podmiotów zajmujących się głównie robotami związanymi z budową obiektów inżynierii lądowej i wodnej – 24,8%.

Wykres 2. Wartość i struktura (w cenach bieżących) produkcji budowlano-montażowej zrealizowanej przez przedsiębiorstwa budowlane według przeważającego rodzaju działalności przedsiębiorstw (działy PKD) w latach 2005-2018

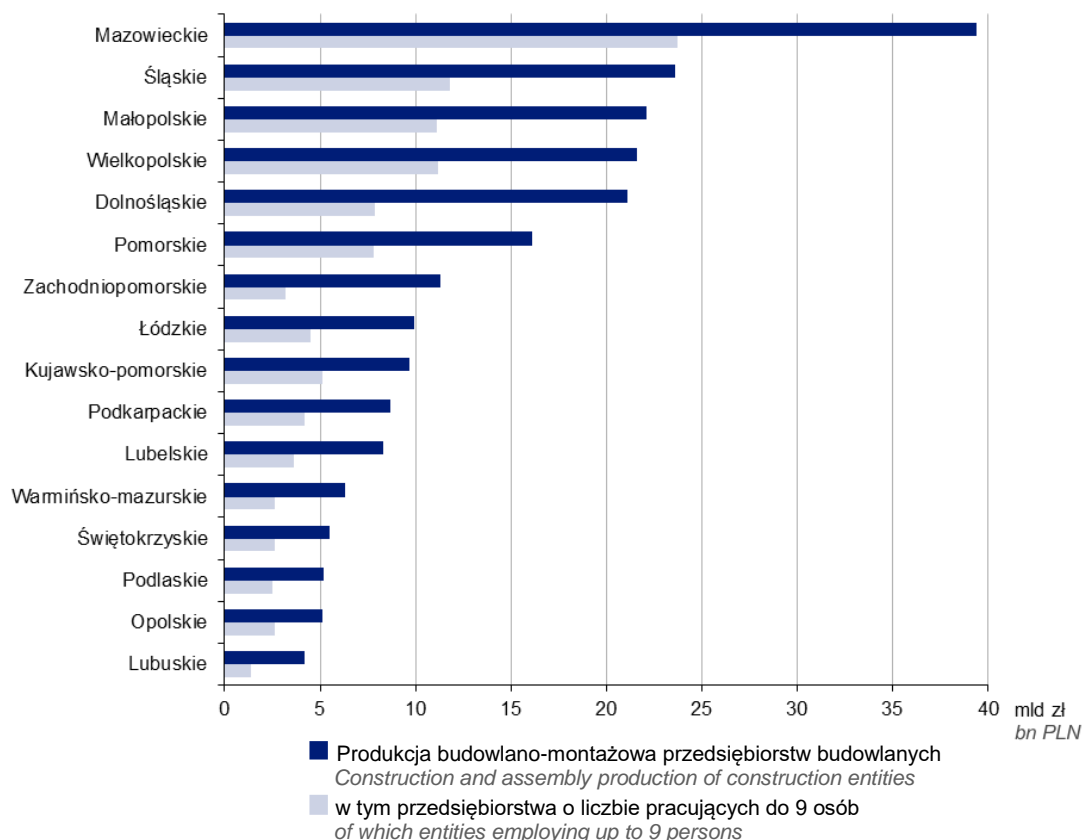
Chart 2. Value and structure (in current prices) of construction and assembly production realized by construction entities by their main type of activity (divisions of PKD) in 2005-2018

W poszczególnych latach okresu 2014-2018 struktura produkcji budowlano-montażowej realizowanej przez przedsiębiorstwa budowlane według działów PKD była bardzo zbliżona. Rokrocznie najwyższy, wynoszący od 38,2% do 45,3%, udział w łącznej wartości tej produkcji miały przedsiębiorstwa realizujące głównie roboty specjalistyczne. Udział podmiotów specjalizujących się w budowie budynków wynosił wtedy od 31,9% do 35,1%, a jednostek zajmujących się głównie budową obiektów inżynierii lądowej i wodnej – od 22,6% do 28,3%. Porównanie analizowanej struktury z 2018 r. z tą z 2005 r. wskazuje na spadek udziału podmiotów specjalizujących się w budowie budynków o blisko 15,0 p. proc., przy wzroście udziału jednostek zajmujących się głównie realizacją robót budowlanych specjalistycznych oraz robót związanych z budową obiektów inżynierii lądowej i wodnej (odpowiednio o 8,9 p. proc. oraz o 6,2 p. proc.).

Wykres 3. Produkcja budowlano-montażowa (w cenach bieżących) zrealizowana przez przedsiębiorstwa budowlane w 2018 roku według województw – miejsca wykonywania robót

Chart 3. Construction and assembly production (in current prices) realized by construction entities in 2018 by voivodships – work-site location

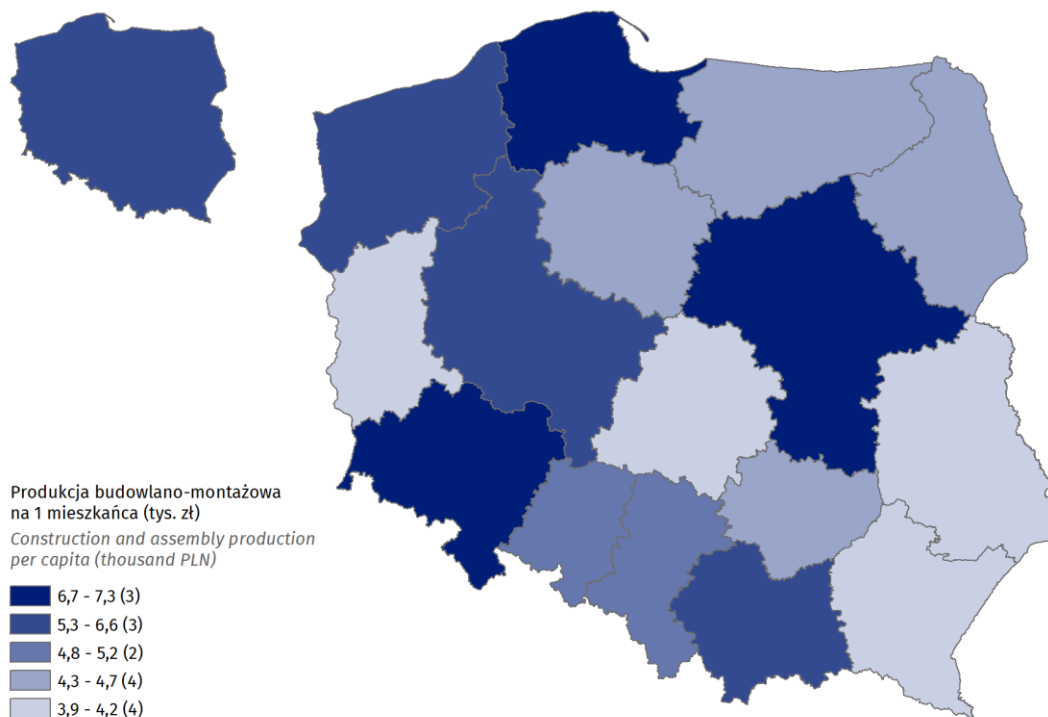
Równie istotnym aspektem dotyczącym struktury realizowanej na terenie kraju przez jednostki budowlane produkcją budowlano-montażową jest jej zróżnicowanie terytorialne. Rozpatrując strukturę opisywanej produkcji w przekroju województw⁴ należy zauważyć, że 18,1% sprzedaży robót budowlanych wykonanych siłami własnymi przedsiębiorstw budowlanych w 2018 r. przypadała na województwo mazowieckie. Stosunkowo wysokim udziałem w wartości zrealizowanej w 2018 r. na terenie kraju produkcji budowlano-montażowej jednostek budowlanych charakteryzowały się także województwa śląskie (10,8%), małopolskie (10,1%), wielkopolskie (9,9%) oraz dolnośląskie (9,7%). Wymienione województwa posiadały największe udziały w krajowej produkcji budowlano-montażowej przedsiębiorstw budowlanych również we wcześniejszych latach minionego pięciolecia, przy czym rokrocznie najwyższym udziałem, bliskim jednej piątej, cechowało się województwo mazowieckie. Najniższym, mniejszym niż 3%, udziałem w krajowej wartości opisywanej produkcji odznaczały się natomiast w 2018 r. (podobnie jak we wcześniejszych latach minionego pięciolecia) województwa: lubuskie, opolskie, podlaskie, świętokrzyskie i warmińsko-mazurskie.

⁴ Prezentowana tu struktura dotyczy produkcji budowlano-montażowej przedsiębiorstw budowlanych według miejsca wykonywania robót; w dalszej części publikacji analizowana jest także struktura według województw – siedziby podmiotu realizującego roboty budowlane.

Wskaźnik odnoszący wartość zrealizowanej na danym terenie produkcji budowlano-montażowej do potencjału demograficznego tego obszaru zawiera przeliczenie wartości wykonanych robót budowlanych na 1 mieszkańca. W 2018 roku w sześciu województwach wartość produkcji budowlano-montażowej na 1 mieszkańca była wyższa niż średnia w kraju (5,7 tys. zł). Najwyższe wartości wskaźnika odnotowano dla województw: mazowieckiego i dolnośląskiego (po 7,3 tys. zł), pomorskiego (6,9 tys. zł), zachodniopomorskiego (6,6 tys. zł), małopolskiego (6,5 tys. zł) oraz wielkopolskiego (6,2 tys. zł).

Mapa 1. Produkcja budowlano-montażowa zrealizowana przez przedsiębiorstwa budowlane na 1 mieszkańca w 2018 roku według województw – miejsca wykonywania robót

Map 1. *Construction and assembly production realized by construction entities per capita in 2018 by voivodships – work-site location*

Do specyficznych cech sektora budowlanego należy duży udział mikroprzedsiębiorstw w łącznych efektach jego działalności. W roku 2018 na jednostki o liczbie pracujących do 9 osób przypadało 51,7% wartości produkcji budowlano-montażowej zrealizowanej na terenie kraju siłami własnymi przez przedsiębiorstwa budowlane. Warto przy tym zauważyć, że w pięcioletnim okresie od 2014 do 2018 r. udział mikroprzedsiębiorstw w łącznej sprzedaży robót budowlanych realizowanej przez podmioty budowlane wykazywał tendencję lekko wzrostową. W początkowych latach minionego pięcioletnia na jednostki o liczbie pracujących do 9 osób przypadało poniżej połowy charakteryzowanej sprzedaży (najmniej w 2014 r. – 46,7%), zaś w latach 2016-2018 – powyżej połowy (odpowiednio 53,8%; 53,6% i 51,7%).

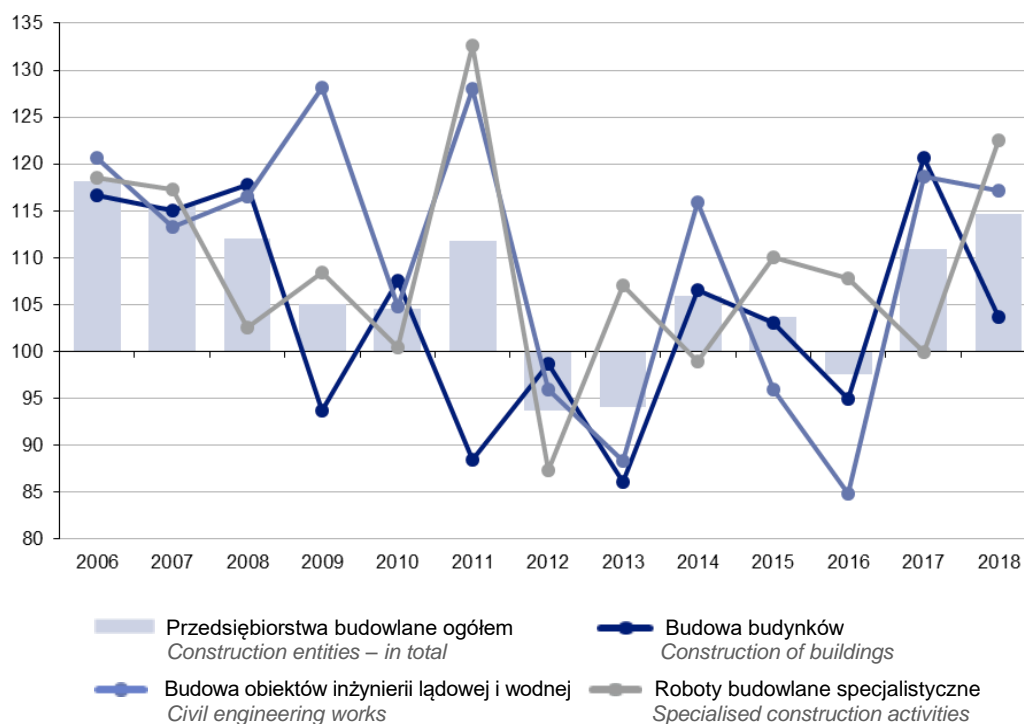
Udział mikroprzedsiębiorstw w ogólnej wartości produkcji budowlano-montażowej realizowanej przez przedsiębiorstwa budowlane na terenie danego województwa charakteryzuje się znaczącym zróżnicowaniem. W 2018 r. wynosił on od 41,0% w województwie kujawsko-pomorskim do

60,2% w zachodniopomorskim. Województwami o wysokim udziale mikroprzedsiębiorstw w ogólnej wartości charakteryzowanej produkcją było także świętokrzyskie i dolnośląskie (odpowiednio 60,0% i 54,1%), a województwem o udziale szczególnie niskim – opolskie (42,6%). W 2018 r. w jedenastu województwach na jednostki o liczbie pracujących do 9 osób przypadała ponad połowa łącznej wartości produkcji budowlano-montażowej przedsiębiorstw budowlanych zrealizowanych na terenie danego województwa, a tylko w pięciu – mniej niż połowa. Potwierdzeniem wzrostu znaczenia mikroprzedsiębiorstw w realizacji robót budowlanych może być fakt, że w początkowych latach ostatniego pięcioletnia obserwowano sytuację odwrotną; w 2014 r. więcej niż połowa wartości produkcji budowlano-montażowej przedsiębiorstw budowlanych przypadała na jednostki o liczbie pracujących do 9 osób tylko w dwóch województwach, zaś w 2015 r. – w sześciu.

Wykres 4. Dynamika (w cenach stałych) produkcji budowlano-montażowej zrealizowanej przez przedsiębiorstwa budowlane – ogółem i według przeważającego rodzaju działalności przedsiębiorstw (działy PKD) w latach 2006-2018

Chart 4. Index number (in constant prices) of construction and assembly production realized by construction entities – in total and by their main type of activity (divisions of PKD) in 2006-2018

rok poprzedni=100
previous year=100

Dynamika produkcji budowlano-montażowej przedsiębiorstw budowlanych wykazuje silne podobieństwo do omawianej wcześniej dynamiki produkcji budowlano-montażowej zrealizowanej na terenie kraju ogółem (której główną składową jest właśnie produkcja realizowana przez jednostki budowlane). Rok 2018 był okresem wzrostu (o 14,6%) w stosunku do 2017 r., sprzedaż robót budowlano-montażowych wykonanych na terenie kraju przez podmioty budowlane.

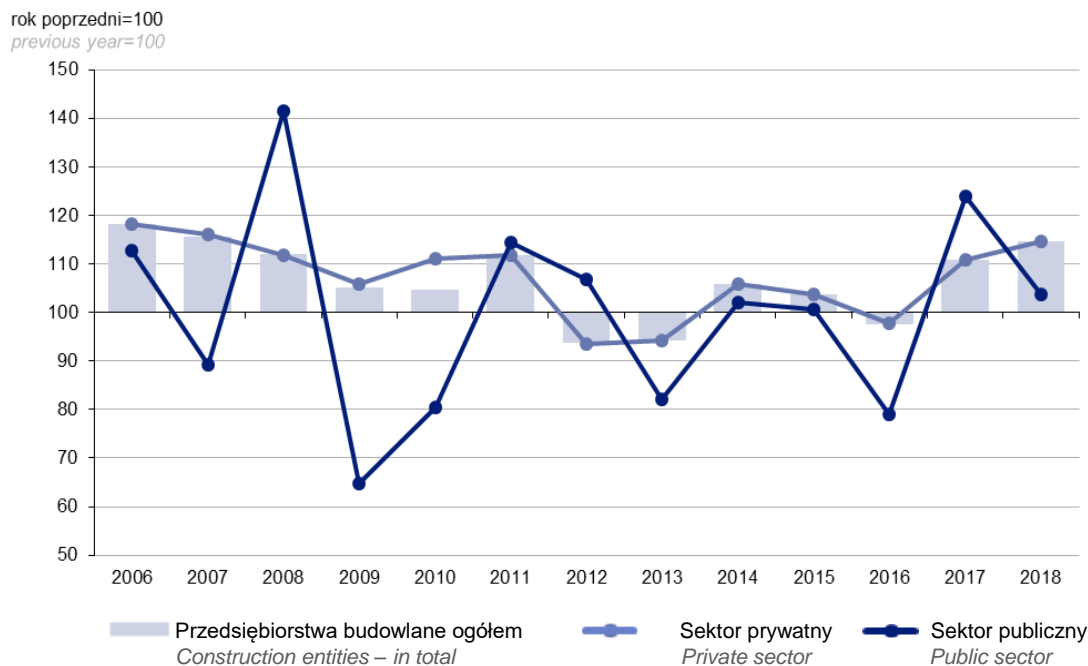
W 2018 roku, podobnie jak w latach wcześniejszych, obserwowano znaczne zróżnicowanie dynamiki produkcji budowlano-montażowej przedsiębiorstw budowlanych w przekroju działów

budownictwa. W jednostkach realizujących głównie roboty budowlane specjalistyczne sprzedaż robót budowlanych w 2018 r. była o 22,5% wyższa niż w roku poprzednim, natomiast podmioty zajmujące się głównie budową obiektów inżynierii lądowej i wodnej odnotowały sprzedaż wyższą o 17,2%. Sprzedaż robót budowlanych przez podmioty specjalizujące się we wznoszeniu budynków ukształtowała się na poziomie wyższym o 3,7% w stosunku do roku 2017 (w którym odnotowano wzrost o 20,7%).

Niemal całość produkcji budowlano-montażowej przedsiębiorstw budowlanych była zrealizowana przez jednostki sektora prywatnego. Z ogólnej wartości sprzedaży robót budowlanych wykonanych na terenie kraju przez podmioty budowlane w 2018 r. na sektor publiczny przypadało jedynie 0,7%. W okresie 2014-2018 udział sektora publicznego nigdy nie przekroczył jednego procenta, a biorąc pod uwagę lata 2005-2018 – na sektor prywatny przypadało od 97,9% (w 2005 r.) do 99,3% (w 2016 i 2018 r.) łącznej wartości produkcji budowlano-montażowej.

Wykres 5. Dynamika (w cenach stałych) produkcji budowlano-montażowej zrealizowanej przez przedsiębiorstwa budowlane według sektorów własności w latach 2006-2018

Chart 5. Index number (in constant prices) of construction and assembly production realized by construction entities by ownership sectors in 2006-2018

Wyraźnie dominujący udział sektora prywatnego w produkcji budowlano-montażowej przedsiębiorstw budowlanych przekłada się na podobieństwo dynamiki sprzedaży robót budowlanych realizowanych przez podmioty budowlane sektora prywatnego do odpowiadającej jej dynamiki w sekcji „Budownictwo” ogółem. Znacznie większe zróżnicowanie wykazuje analogiczna dynamika w sektorze publicznym. W roku 2018 w przedsiębiorstwach budowlanych w sektorze prywatnym sprzedaż robót budowlanych była w cenach stałych o 14,7% wyższa niż w 2017 r. (kiedy również odnotowano wzrost w skali roku o 10,8%), natomiast w sektorze publicznym nastąpił wzrost o 3,6% (wobec wzrostu w 2017 r. – o 24,0%).

Rozdział 2

Chapter 2

Produkcja budowlano-montażowa zrealizowana na terenie kraju przez podmioty budowlane o liczbie pracujących powyżej 9 osób⁵

Construction and assembly production realized domestically by construction entities with more than 9 persons employed

Sprzedaż produkcji budowlano-montażowej można analizować według przeważającego rodzaju działalności realizujących ją przedsiębiorstw oraz rodzajów zrealizowanych obiektów budowlanych. Ze względu na kryteria ekonomiczno-techniczne, produkcję budowlano-montażową dzieli się na roboty o charakterze inwestycyjnym oraz „remontowe i pozostałe”. Ogół działań związanych z produkcją budowlano-montażową można rozpatrywać także według siedziby zarządu przedsiębiorstwa budowlanego oraz miejsc wykonywania robót. O ile analiza sprzedaży produkcji według siedziby zarządu może być traktowana jako ocena siły firm sektora budowlanego z danego terenu, to informacja o wartości zrealizowanej na tym obszarze produkcji budowlano-montażowej może być elementem oceny jego tempa rozwoju.

2.1. Ogólna charakterystyka produkcji budowlano-montażowej przedsiębiorstw budowlanych zrealizowanej na terenie kraju

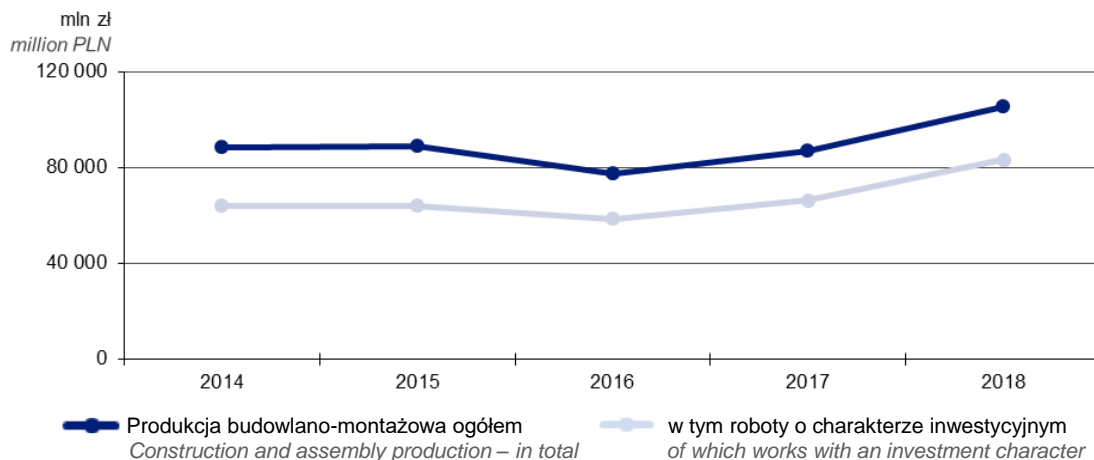
2.1. General characteristics of construction and assembly production of construction entities realized domestically

Wartość produkcji budowlano-montażowej zrealizowanej w 2018 r. na terenie kraju siłami własnymi przez przedsiębiorstwa budowlane o liczbie pracujących powyżej 9 osób wyniosła 105 436,5 mln zł i była wyższa o 21,7% w porównaniu z rokiem poprzednim. W ostatnich pięciu latach najwyższą wartość odnotowano w roku 2018, przy średniej pięcioletniej kształtującej się na poziomie 89 225,1 mln zł.

⁵ Prezentowane w rozdziale dane dotyczą wartości sprzedanej produkcji budowlano-montażowej w cenach bieżących, dynamiki również odnoszą się do cen bieżących.

Wykres 6. Produkcja budowlano-montażowa zrealizowana na terenie kraju przez przedsiębiorstwa budowlane (jednostki o liczbie pracujących powyżej 9 osób) według rodzaju robót w latach 2014-2018

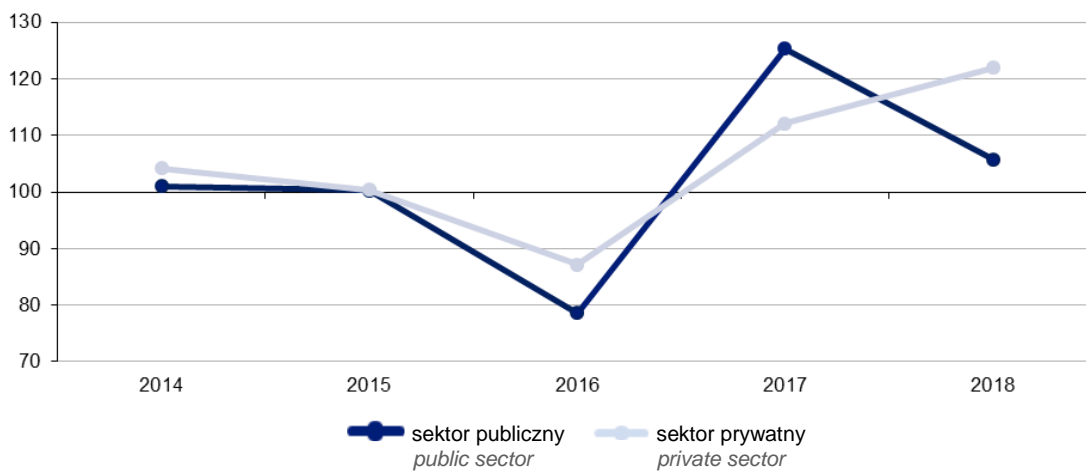
Chart 6. Construction and assembly production realized domestically by construction entities (with more than 9 persons employed) by the type of works in 2014-2018

Rozpatrując produkcję budowlano-montażową według kryterium ekonomiczno-technicznego, zaobserwowano, iż w 2018 roku firmy budowlane na terenie Polski wykonały prace o charakterze inwestycyjnym o wartości 83 143,1 mln zł, tj. stanowiące 78,9% całości robót budowlano-montażowych w kraju. W porównaniu z rokiem poprzednim, w 2018 r. odnotowano wzrost robót o charakterze inwestycyjnym oraz „remontowych i pozostałych” (odpowiednio o 25,7% i 8,8%). Na przestrzeni pięciu ostatnich lat udział robót o charakterze inwestycyjnym w ogólnej wartości robót budowlano-montażowych wahał się w przedziale od 72,1% (w roku 2015) do 78,9% (w roku 2018).

Wykres 7. Dynamika (w cenach bieżących) produkcji budowlano-montażowej zrealizowanej na terenie kraju przez przedsiębiorstwa budowlane (jednostki o liczbie pracujących powyżej 9 osób) według sektorów własności (rok poprzedni = 100) w latach 2014-2018

Chart 7. Index number (in current prices) of construction and assembly production realized domestically by construction entities (with more than 9 persons employed) by ownership sectors (previous year = 100) in 2014-2018

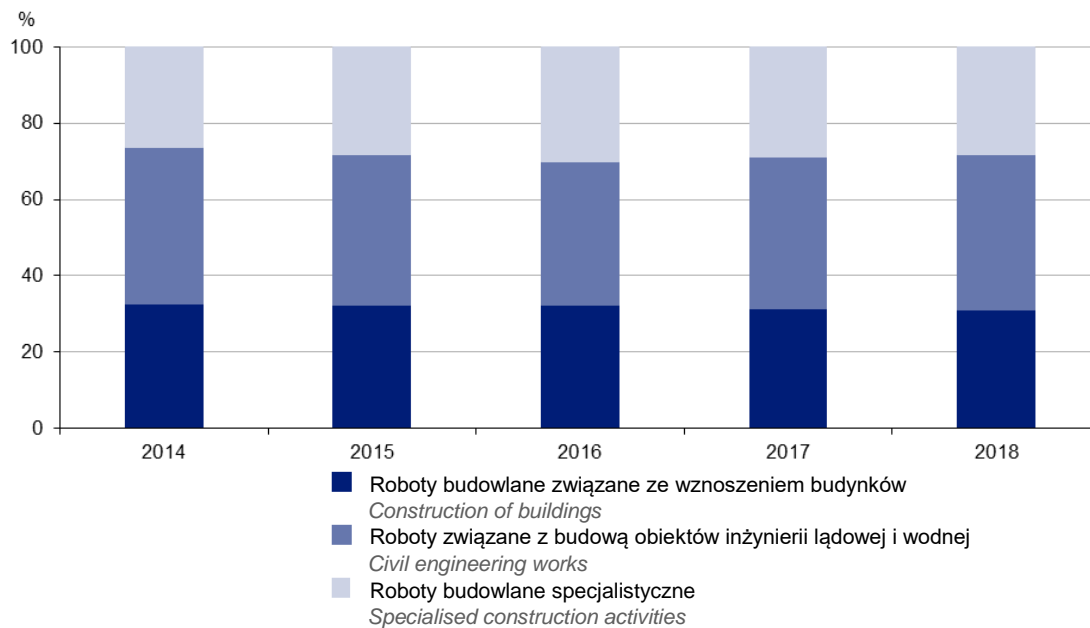

Produkcja budowlano-montażowa niemal w całości została zrealizowana w 2018 r. przez firmy budowlane z sektora prywatnego (98,5%). Wartość sprzedanej produkcji budowlano-montażowej w sektorze publicznym zwiększyła się w 2018 roku o 5,8% w stosunku do roku poprzedniego, przy spadku udziału w ogólnej wartości produkcji (w 2018 r. – 1,5%, w 2017 r. – 1,7%). We wszystkich latach okresu 2014-2018 na przedsiębiorstwa z sektora publicznego przypadało nie więcej niż 1,7% wartości produkcji budowlano-montażowej zrealizowanej przez duże i średnie podmioty budowlane.

Rozpatrując sprzedaż produkcji budowlano-montażowej według przeważającego rodzaju działalności realizujących ją przedsiębiorstw (działy PKD), w 2018 roku największą wartość produkcji wykonanej siłami własnymi wytworzyły jednostki budowlane, dla których głównym rodzajem działalności były roboty związane z budową obiektów inżynierii lądowej i wodnej (udział 40,7%). Udział podmiotów, których podstawowym rodzajem działalności były roboty budowlane związane ze wznoszeniem budynków, wyniósł 31,1%, natomiast tych, które wykonują głównie roboty budowlane specjalistyczne – 28,2%. W latach 2014-2018 omawiana struktura sprzedaży produkcji budowlano-montażowej charakteryzowała się niewielką zmiennością.

Wykres 8. Struktura produkcji budowlano-montażowej zrealizowanej na terenie kraju przez przedsiębiorstwa budowlane (jednostki o liczbie pracujących powyżej 9 osób) według przeważającego rodzaju działalności (działy PKD) jednostki w latach 2014-2018

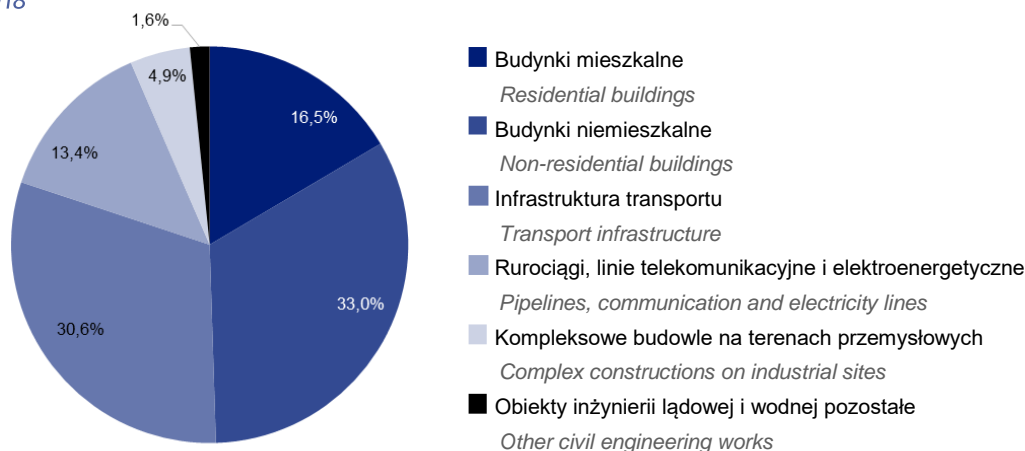
Chart 8. Structure of construction and assembly production realized domestically by construction entities (with more than 9 persons employed) by their main type of activity (divisions of PKD) in 2014-2018

W 2018 roku w strukturze sprzedaży produkcji budowlano-montażowej według rodzajów obiektów budowlanych (sekcje i działy PKOB) dominowały roboty dotyczące wykonywania obiektów inżynierii lądowej i wodnej (50,5% łącznej wartości sprzedaży), z czego 30,6% ogółu przypadało na roboty związane z budową infrastruktury transportu, a 13,4% – rurociągów, linii telekomunikacyjnych i elektroenergetycznych. Biorąc pod uwagę budowę budynków (49,5% łącznej wartości sprzedaży), największy udział (33,0% sprzedaży ogółem) odnotowano dla robót związanych z budową budynków niemieszkalnych. Poddając analizie ostatnie pięciolecie, tylko w latach 2016-2017 w opisywanej strukturze dominowały roboty wykonane na budynkach (2016 – 51,0%, 2017 – 50,6%).

Wykres 9. Struktura produkcji budowlano-montażowej zrealizowanej na terenie kraju przez przedsiębiorstwa budowlane (jednostki o liczbie pracujących powyżej 9 osób) według rodzajów obiektów budowlanych (działy PKOB) w 2018 roku

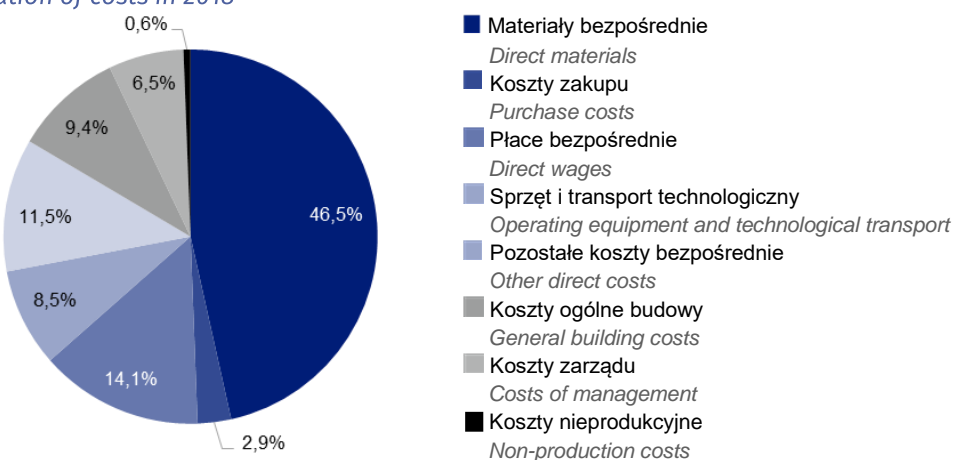
Chart 9. Structure of construction and assembly production realized domestically by construction entities (with more than 9 persons employed) by the type of constructions (divisions of PKOB) in 2018

Analizując dane dotyczące kosztów⁶ ponoszonych w związku z realizacją produkcji zaobserwowano, że główny udział w opisywanej strukturze kosztów zajmował w 2018 roku, podobnie jak w latach poprzednich, zakup materiałów bezpośrednich - stanowił on prawie połowę (46,5%) wszystkich kosztów produkcji budowlano-montażowej. Istotne udziały w strukturze kosztów miały także płace bezpośrednie (14,1%) oraz pozostałe koszty bezpośrednie (11,5%).

Wykres 10. Struktura kosztów produkcji budowlano-montażowej zrealizowanej na terenie kraju przez przedsiębiorstwa budowlane (jednostki o liczbie pracujących powyżej 9 osób) prowadzące księgi rachunkowe i stosujące kalkulacyjny układ kosztów w 2018 roku

Chart 10. Structure of construction and assembly production costs realized domestically by construction entities (with more than 9 persons employed) keeping accounting books and applying a calculation of costs in 2018

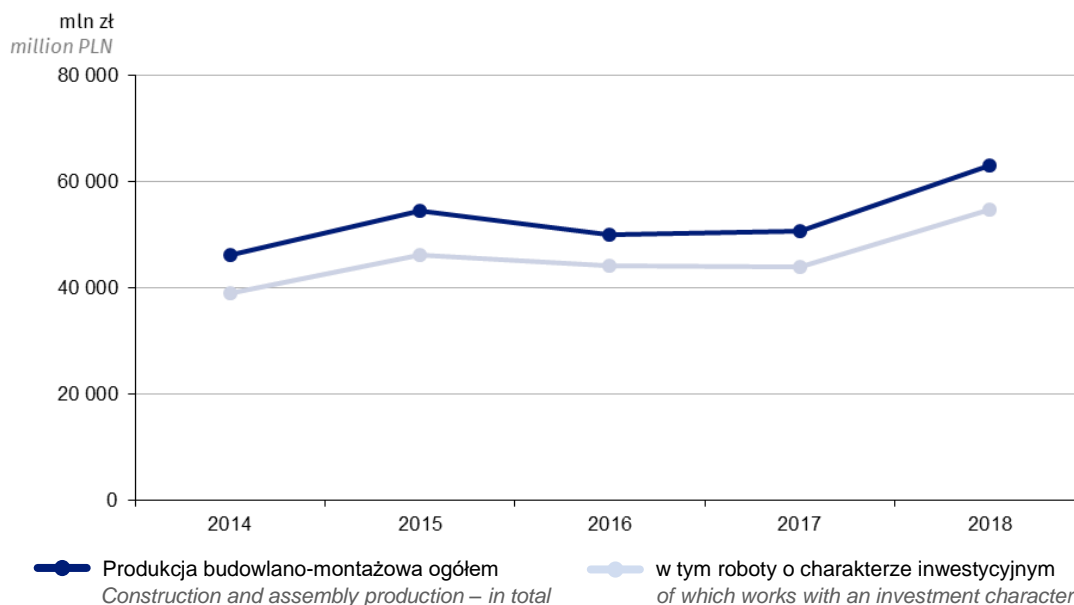

⁶ Koszty sprzedanej produkcji budowlano-montażowej wykonanej siłami własnymi na terenie kraju wykazują w rocznym sprawozdaniu B-01 (Sprawozdanie o sprzedaży produkcji budowlano-montażowej przedsiębiorstw budowlanych) te przedsiębiorstwa, które prowadzą księgi rachunkowe i stosują kalkulacyjny układ kosztów.

W 2018 roku duże i średnie firmy budowlane zleciły podwykonawcom⁷ realizację prac budowlano-montażowych o łącznej wartości 63 043,9 mln zł (najwyższa wartość w ciągu ostatnich pięciu lat). Spośród robót zrealizowanych przez podwykonawców – 86,7% stanowiły prace o charakterze inwestycyjnym. Biorąc pod uwagę przeważający rodzaj działalności przedsiębiorstw zlecających prace budowlane podwykonawcom, największy udział mieli zleceniodawcy, których główna działalność zaklasyfikowana została do robót budowlanych w zakresie wznoszenia budynków (48,9% ogółu zleconej produkcji budowlano-montażowej). Mniejsze udziały odnotowali zleceniodawcy o głównej działalności zaliczonej do robót związanych z budową obiektów inżynierii lądowej i wodnej (33,9%) oraz wykonywaniem robót specjalistycznych (17,3%). Struktura ta w ciągu ostatnich pięciu lat charakteryzowała się niewielką zmiennością.

Wykres 11. Produkcja budowlano-montażowa zrealizowana na terenie kraju przez podwykonawców przedsiębiorstw budowlanych (jednostki o liczbie pracujących powyżej 9 osób) w latach 2014-2018

Chart 11. Construction and assembly production realized domestically by subcontractors of construction entities (with more than 9 persons employed) in 2014-2018

2.2. Produkcja budowlano-montażowa przedsiębiorstw budowlanych według województw – siedziby zarządu przedsiębiorstwa

2.2. Construction and assembly production of construction entities by voivodships - enterprise head office

Najwyższą sprzedaż produkcji budowlano-montażowej w 2018 roku odnotowały przedsiębiorstwa budowlane mające siedzibę na terenie województw: mazowieckiego (23 680,0 mln zł), śląskiego (11 792,3 mln zł), wielkopolskiego (11 163,5 mln zł) oraz małopolskiego (11 092,3 mln zł). Łącznie przedsiębiorstwa mające siedzibę zarządu na terenie tych czterech województw zrealizowały w 2018 roku prawie 54,8% wartości produkcji krajowej. Również w ciągu

⁷ Warto jednak zaznaczyć, że nie należy sumować obydwu wartości robót, ponieważ wartość robót, którą jedna firma wykazuje jako zleconą podwykonawcy, podwykonawca wykazuje jako wykonaną siłami własnymi.

minionych pięciu lat największe wartości produkcji budowlano-montażowej wystąpiły w wymienionych województwach, a ich najwyższy udział (56,9%) miał miejsce w 2017 roku.

W roku 2018, w porównaniu z 2017 r., we wszystkich województwach nastąpił wzrost produkcji budowlano-montażowej zrealizowanej przez średnie i duże firmy budowlane mające siedzibę na terenie danego województwa. Największe wzrosty charakteryzowanej wartości zaobserwowano dla jednostek z województw: wielkopolskiego (2 735,6 mln zł), pomorskiego (2 192,6 mln zł) oraz mazowieckiego (1 989,7 mln zł). Największą dynamikę, w stosunku do poprzedniego roku, odnotowano w przypadku firm mających siedzibę na obszarze województw: opolskiego (151,6%), pomorskiego (139,2%) i wielkopolskiego (132,5%).

Tablica 1. Produkcja budowlano-montażowa zrealizowana siłami własnymi na terenie kraju przez przedsiębiorstwa budowlane o liczbie pracujących powyżej 9 osób według siedziby zarządu przedsiębiorstwa (ceny bieżące, mln zł) w latach 2014-2018

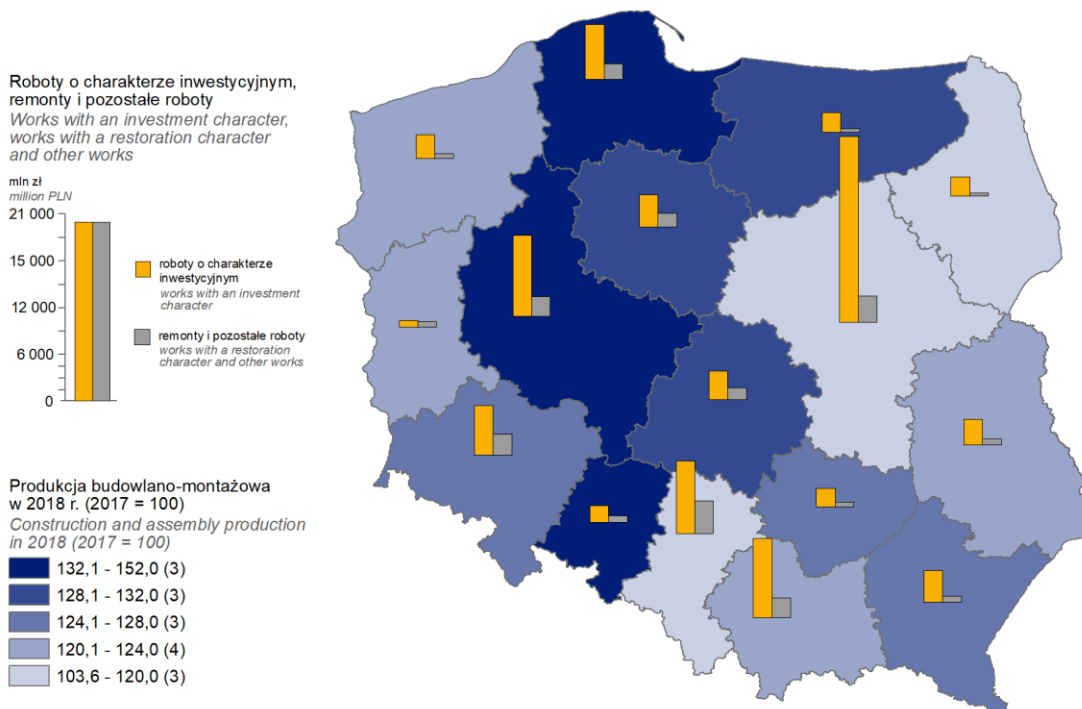
Table 1. Construction and assembly production realized domestically with own resources by construction entities with more than 9 persons employed by enterprise head office (current prices, million PLN) in 2014-2018

Wyszczególnienie Specification	2014	2015	2016	2017	2018
Polska	88 335,6	88 637,4	77 096,3	86 619,6	105 436,5
Dolnośląskie	6 265,7	6 727,4	5 679,9	6 209,4	7 891,2
Kujawsko-pomorskie	4 174,4	4 286,7	3 578,1	3 954,1	5 099,2
Lubelskie	2 924,5	2 800,6	2 498,8	2 932,1	3 570,7
Lubuskie	1 121,3	1 228,2	1 076,3	1 113,2	1 361,5
Łódzkie	4 445,9	4 617,2	3 326,1	3 462,2	4 468,2
Małopolskie	8 787,1	9 046,8	8 436,8	9 209,7	11 092,3
Mazowieckie	22 265,0	19 795,3	18 612,3	21 741,3	23 680,0
Opolskie	1 419,2	1 537,8	1 452,7	1 693,9	2 567,8
Podkarpackie	3 621,8	3 408,2	2 868,6	3 367,8	4 198,5
Podlaskie	2 200,4	2 222,8	1 933,2	2 404,1	2 490,4
Pomorskie	5 162,9	5 707,2	4 958,9	5 589,8	7 782,5
Śląskie	10 718,9	10 421,2	9 183,8	9 902,7	11 792,3
Świętokrzyskie	2 202,9	2 050,5	2 026,3	2 049,1	2 561,7
Warmińsko-mazurskie	1 876,5	2 175,4	1 697,7	1 965,3	2 563,9
Wielkopolskie	8 241,5	9 167,0	7 495,7	8 427,9	11 163,5
Zachodniopomorskie	2 907,4	3 445,2	2 271,0	2 597,0	3 152,9

Największe udziały prac o charakterze inwestycyjnym, powyżej 84% wartości sprzedaży ogółem, osiągnęły w 2018 roku przedsiębiorstwa z siedzibą w województwach: mazowieckim, podlaskim, warmińsko-mazurskim i podkarpackim. W porównaniu do 2017 roku wzrost wartości prac o charakterze inwestycyjnym, zrealizowanych przez firmy mające siedzibę na terenie danego województwa, wystąpił we wszystkich województwach. Największy wzrost odnotowano dla jednostek z województw: opolskiego (o 66,1%), warmińsko-mazurskiego (o 51,6%) i pomorskiego (o 44,3%). W latach 2014-2018 największe udziały w wartości zrealizowanych na terenie Polski robót o charakterze inwestycyjnym miały firmy z województw: mazowieckiego (26,9% ogółu robót tego typu zrealizowanych w Polsce), wielkopolskiego i małopolskiego (po 10,2%).

Mapa 2. Produkcja budowlano-montażowa zrealizowana siłami własnymi na terenie kraju przez przedsiębiorstwa budowlane (jednostki o liczbie pracujących powyżej 9 osób) według województw – siedziby zarządu przedsiębiorstwa oraz rodzajów robót budowlanych w 2018 roku

Mapa 2. Construction and assembly production realized domestically with own resources by construction entities (with more than 9 persons employed) by voivodships - enterprise head office and type of construction works in 2018

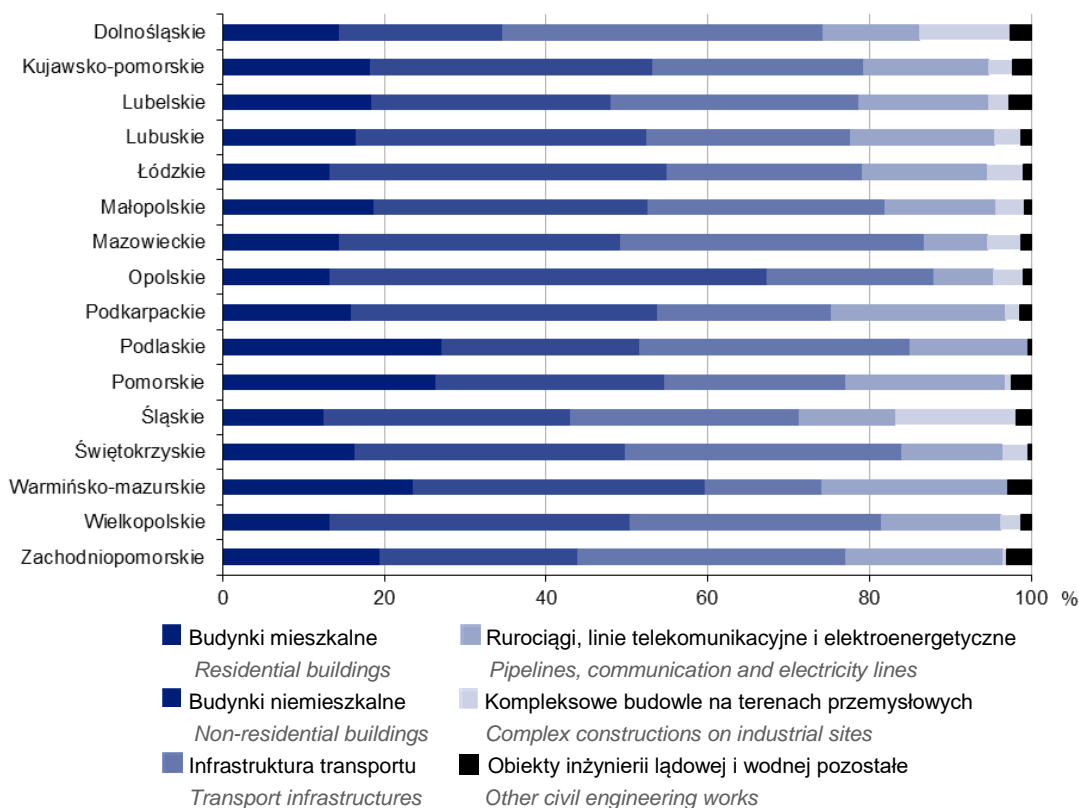

Rozpatrując strukturę sprzedaży produkcji budowlano-montażowej według rodzajów obiektów budowlanych (działy PKOB) należy zauważyć, że w 2018 roku dla dziesięciu województw – siedzib firm budowlanych, największe udziały odnotowano w przypadku prac związanych z realizacją budynków niemieszkalnych. Firmy mające siedzibę na terenie województw: dolnośląskiego, lubelskiego, mazowieckiego, podlaskiego, świętokrzyskiego i zachodniopomorskiego wykonały prace o największej wartości (powyżej 30% ogółu wartości w tych województwach) dotyczące obiektów infrastruktury transportu.

Udziały prac związanych z realizacją poszczególnych rodzajów obiektów charakteryzowały się dużym zróżnicowaniem. Największy udział robót budowlanych w zakresie budowy budynków niemieszkalnych odnotowały przedsiębiorstwa z siedzibą w województwie opolskim (54,0% ogółu sprzedaży produkcji wykonanej przez firmy z tego województwa), najmniejszy zaś w województwie dolnośląskim (20,2%); dla infrastruktury transportu największy udział odnotowały firmy z województwa dolnośląskiego (39,7%), najmniejszy z warmińsko-mazurskiego (14,5%), a dla budynków mieszkalnych były to odpowiednio firmy z województw podlaskiego (27,2%) i śląskiego (12,5%).

Wykres 12. Struktura produkcji budowlano-montażowej zrealizowanej siłami własnymi na terenie kraju przez przedsiębiorstwa budowlane (jednostki o liczbie pracujących powyżej 9 osób) według województw – siedziby zarządu przedsiębiorstwa i rodzajów obiektów budowlanych w 2018 roku

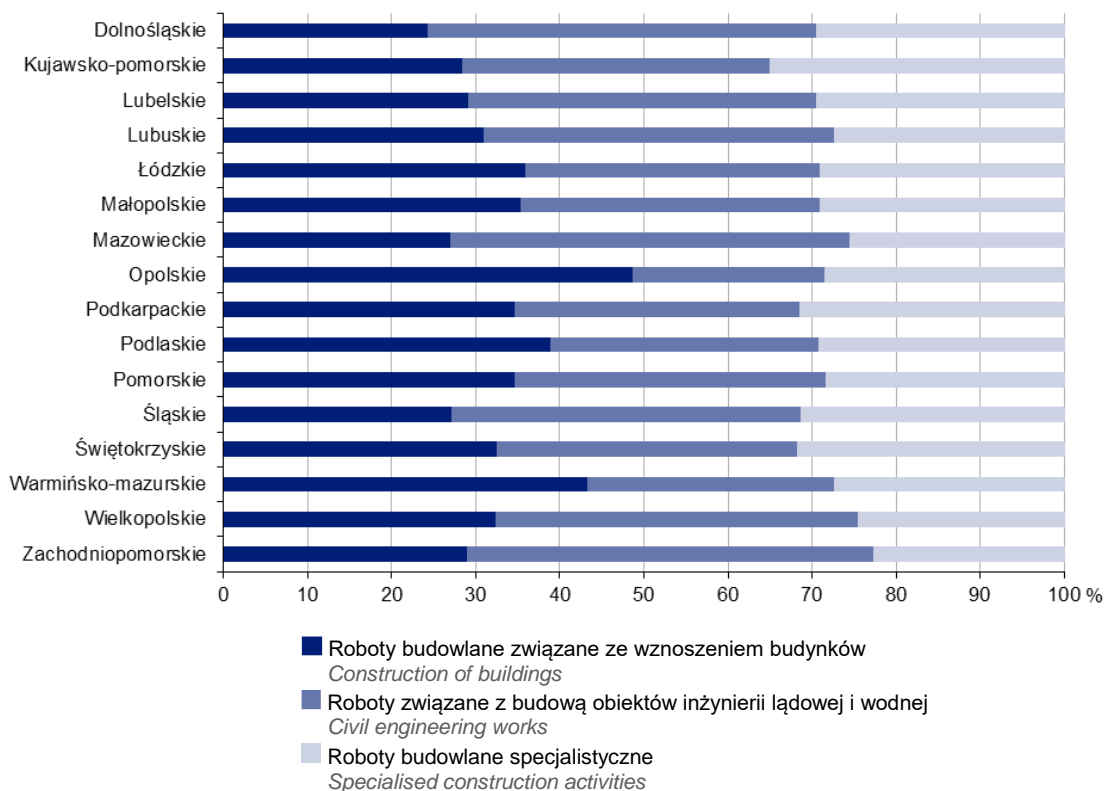
Chart 12. Structure of construction and assembly production realized domestically with own resources by construction entities (with more than 9 persons employed) by voivodships - enterprise head office and type of constructions in 2018

Analizując produkcję budowlano-montażową zrealizowaną w 2018 roku według przeważającego rodzaju działalności (działy PKD) jednostek budowlanych, dla jedenastu województw (siedzib zarządów przedsiębiorstw) odnotowano największe udziały w sprzedaży produkcji budowlano-montażowej przedsiębiorstw, których podstawową działalnością były roboty budowlane związane z budową obiektów inżynierii lądowej i wodnej. Największe udziały w województwach: opolskim, warmińsko-mazurskim, podlaskim, łódzkim i podkarpackim osiągnęły firmy, które głównie wykonują roboty budowlane związane ze wnoszeniem budynków (odpowiednio: 48,8%, 43,4%, 39,0%, 36,0% i 34,7%). Udział w ogólnej wartości produkcji budowlano-montażowej wykonanej przez przedsiębiorstwa budowlane mające siedzibę na terenie danego województwa dla jednostek, których przeważający rodzaj działalności zaklasyfikowany jest do robót budowlanych związanych ze wnoszeniem budynków, wyniósł od 24,3% dla firm mających siedzibę w województwie dolnośląskim do 48,8% dla jednostek z opolskiego; w przypadku robót związanych z budową obiektów inżynierii lądowej i wodnej było to odpowiednio - 22,7% dla firm mających siedzibę w województwie opolskim i 48,4% dla firm z zachodniopomorskiego; dla robót budowlanych specjalistycznych analogiczne udziały wyniosły 22,6% dla jednostek z siedzibą na terenie zachodniopomorskiego i 34,9% dla kujawsko-pomorskiego.

Wykres 13. Struktura produkcji budowlano-montażowej zrealizowanej przez przedsiębiorstwa budowlane (jednostki o liczbie pracujących powyżej 9 osób) według województw – siedziby zarządu przedsiębiorstwa oraz podstawowego rodzaju działalności przedsiębiorstwa (klasyfikacja PKD) w 2018 roku

Chart 13. Structure of construction and assembly production realized by construction entities (with more than 9 persons employed) by voivodships - enterprise head office and their main type of activity (PKD Classification) in 2018

2.3 Produkcja budowlano-montażowa przedsiębiorstw budowlanych według województw – miejsca wykonywania robót

2.3. Construction and assembly production of construction entities by voivodships – work-site location

W 2018 roku roboty budowlano-montażowe o największej wartości wykonano na terenie województwa mazowieckiego (18 259,8 mln zł), co stanowiło 17,3% ogólnej wartości produkcji budowlano-montażowej zrealizowanej w Polsce. Na kolejnych pozycjach, pod względem wartości zrealizowanej na ich terenie produkcji budowlano-montażowej, znalazły się województwa: śląskie (11 538,9 mln zł z udziałem w kraju 10,9%), wielkopolskie (10 413,6 mln zł; 9,9%) oraz małopolskie (10 402,7 mln zł; 9,9%). Na terenie tych czterech województw wykonano 48,0% łącznej wartości krajowej produkcji budowlano-montażowej. W każdym z ostatnich pięciu lat na terenie

pięciu województw, tj. mazowieckiego, śląskiego, dolnośląskiego, małopolskiego i wielkopolskiego, wykonywano roboty budowlane, które stanowiły od 57,2% wartości krajowej w 2018 roku do 60,1% w 2016 r. Rokrocznie natomiast największa wartość zrealizowanych robót budowlanych charakteryzowała województwo mazowieckie.

Tablica 2. Produkcja budowlano-montażowa zrealizowana siłami własnymi na terenie kraju przez przedsiębiorstwa budowlane o liczbie pracujących powyżej 9 osób według miejsc wykonywania robót (ceny bieżące, mln zł) w latach 2014-2018

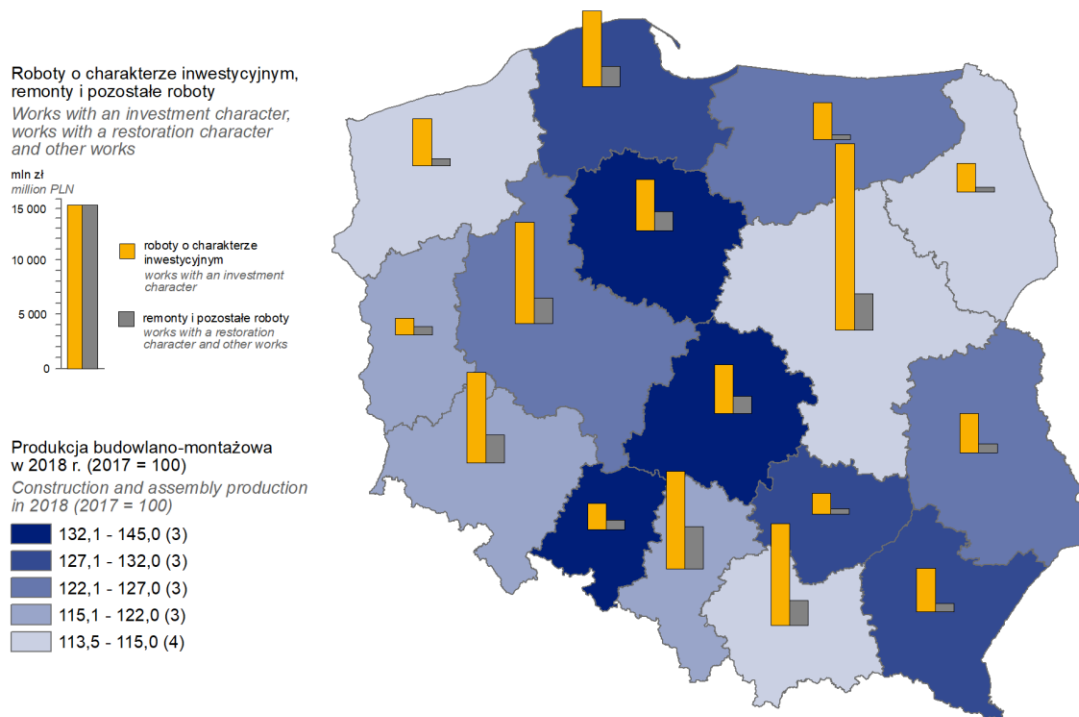
Table 2. Construction and assembly production realized domestically with own resources by construction entities with more than 9 persons employed by work-site locations (current prices, million PLN) in 2014-2018

Wyszczególnienie Specification	2014	2015	2016	2017	2018
Polska	88 335,6	88 637,4	77 096,3	86 619,6	105 436,5
Dolnośląskie	8 009,5	8 518,7	7 913,0	8 179,6	9 686,6
Kujawsko-pomorskie	4 498,8	4 403,5	3 414,6	3 978,2	5 737,7
Lubelskie	3 447,9	3 010,4	2 803,8	3 161,1	3 909,4
Lubuskie	1 778,2	1 742,9	1 476,5	1 691,8	2 035,3
Łódzkie	4 997,1	5 494,8	3 905,9	3 906,0	5 427,2
Małopolskie	7 839,4	8 440,3	7 964,4	9 151,7	10 402,7
Mazowieckie	18 198,5	16 121,4	13 812,8	16 092,3	18 259,8
Opolskie	1 942,5	1 964,1	2 184,1	2 220,0	2 953,1
Podkarpackie	3 773,7	3 501,2	3 041,3	3 314,8	4 275,1
Podlaskie	2 333,5	2 283,2	1 544,7	2 414,3	2 768,9
Pomorskie	5 693,6	6 610,0	5 412,1	6 115,8	7 894,8
Śląskie	10 492,4	10 188,7	9 047,8	9 549,2	11 538,9
Świętokrzyskie	1 851,7	1 680,1	1 520,5	1 709,0	2 207,1
Warmińsko-mazurskie	2 707,4	2 716,9	2 589,3	2 760,5	3 431,4
Wielkopolskie	7 308,8	8 147,1	7 571,1	8 420,0	10 413,6
Zachodniopomorskie	3 462,5	3 814,0	2 894,5	3 955,3	4 494,9

We wszystkich województwach odnotowano w 2018 roku, w porównaniu do 2017, zwiększenie wartości wykonanych na ich terenie robót budowlanych. Największe wzrosty zaobserwowano w województwach: mazowieckim (2 167,5 mln), wielkopolskim (1 994,6 mln zł) oraz śląskim (1 989,7 mln zł). Największą dynamikę, w stosunku do poprzedniego roku, odnotowano dla województw: kujawsko-pomorskiego (144,2%), łódzkiego (138,9%) i opolskiego (133,0%).

Mapa 3. Produkcja budowlano-montażowa zrealizowana przez przedsiębiorstwa budowlane (jednostki o liczbie pracujących powyżej 9 osób) na terenie poszczególnych województw według rodzajów robót budowlanych w 2018 roku

Mapa 3. Construction and assembly production realized by construction entities (with more than 9 persons employed) in the area of particular voivodships by type of construction works in 2018

Najwyższą wartość robót o charakterze inwestycyjnym w 2018 roku odnotowano w województwie mazowieckim – 15 286,5 mln zł, co stanowiło 83,7% ogólnej wartości produkcji budowlano-montażowej zrealizowanej na terenie tego województwa. W ośmiu województwach udział robót o charakterze inwestycyjnym był wyższy od wartości dla kraju, równej 78,9%. Najwyższy udział odnotowano w województwie warmińsko-mazurskim – 88,1%, a największy wzrost udziału robót o charakterze inwestycyjnym w ogólnej wartości produkcji budowlano-montażowej względem roku 2017 nastąpił w województwie śląskim (o 6,9 p. proc.).

Biorąc pod uwagę okres pięcioletni, udział robót o charakterze inwestycyjnym w kraju wyniósł 75,2%. W województwach zachodniopomorskim, podlaskim, lubelskim i mazowieckim ponad 80% wartości prac budowlanych wykonanych na terenie tych województw w latach 2014-2018 miało charakter inwestycyjny (odpowiednio 86,1%, 82,8%, 80,4% i 80,2%). Z kolei najniższe, tj. mniejsze od 70%, wartości charakteryzowanego wskaźnika odnotowano dla województwa: śląskiego oraz kujawsko-pomorskiego (odpowiednio 62,7% i 69,6%).

Rozdział 3

Chapter 3

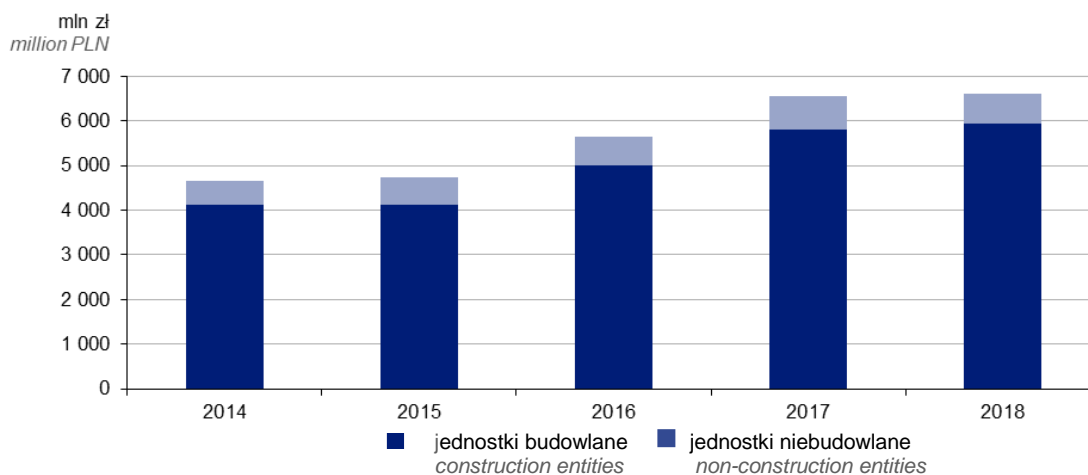
Produkcja budowlano-montażowa zrealizowana poza granicami kraju przez podmioty budowlane i niebudowlane o liczbie pracujących powyżej 9 osób⁸

Construction and assembly production realized outside the territory of Poland by construction and non-construction entities with more than 9 persons employed

Wartość produkcji budowlano-montażowej zrealizowanej w 2018 roku siłami własnymi poza granicami kraju⁹ przez jednostki budowlane i niebudowlane o liczbie pracujących powyżej 9 osób wyniosła 6 625,8 mln zł, z czego jednostki budowlane wykonały prace o wartości 5 940,2 mln zł (89,7% wartości ogółem). Na przestrzeni ostatnich pięciu lat udział jednostek budowlanych w eksporcie omawianych prac ukształtował się na poziomie 88,6%. Ogólna wartość analizowanej sprzedaży robót w porównaniu do roku poprzedniego wzrosła o 1,1%; dla jednostek budowlanych odnotowano wzrost o 2,4%, a dla niebudowlanych spadek o 9,0%. Warto zauważyć, że ogólna wartość eksportu robót budowlanych wzrastała rokrocznie od 2014 roku.

Wykres 14. Produkcja budowlano-montażowa zrealizowana siłami własnymi poza granicami kraju przez przedsiębiorstwa budowlane i niebudowlane (jednostki o liczbie pracujących powyżej 9 osób) w latach 2014-2018

Chart 14. Construction and assembly production realized with own resources outside the territory of Poland by construction and non-construction entities (with more than 9 persons employed) in 2014-2018

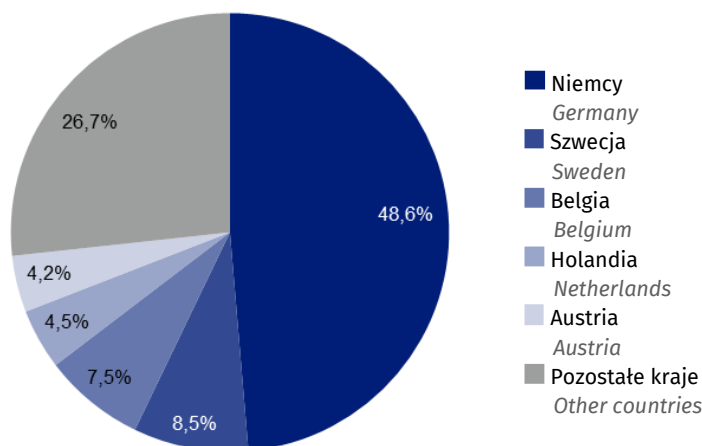
⁸ Prezentowane w rozdziale dane dotyczą wartości i dynamiki sprzedanej produkcji budowlano-montażowej w cenach bieżących.

⁹ Sprzedaż produkcji budowlano-montażowej wykonanej siłami własnymi poza granicami kraju określana jest również jako eksport robót budowlanych.

Polskie przedsiębiorstwa budowlane i niebudowlane w 2018 roku wykonały prace budowlane w 57 krajach, jednak w strukturze opisywanego eksportu robót budowlanych według krajów – miejsca wykonywania robót wyraźnie dominował w 2018 roku, tak jak w latach poprzednich, eksport do Niemiec (48,6% łącznej wartości). Na kolejnych miejscach, ze znacznie mniejszymi udziałami, znalazły się: Szwecja (8,5% łącznej wartości eksportu), Belgia (7,5%), Holandia (4,5%) i Austria (4,2%). Udział eksportu wykonanego na terenie każdego z pozostałych krajów nie przekroczył 4,0% ogólnej wartości produkcji zrealizowanej poza granicami Polski.

Wykres 15. Struktura produkcji budowlano-montażowej zrealizowanej siłami własnymi poza granicami kraju przez przedsiębiorstwa budowlane i niebudowlane (jednostki o liczbie pracujących powyżej 9 osób) według krajów – miejsca wykonywania robót w 2018 roku

Chart 15. Structure of construction and assembly production realized with own resources outside the territory of Poland by construction and non-construction entities (with more than 9 persons employed) by countries – work-site location in 2018

Dla zobrazowania rozmiaru eksportu robót budowlanych można zastosować wskaźnik wartości sprzedaży produkcji budowlano-montażowej wykonanej poza granicami kraju w przeliczeniu na 1 zatrudnionego przy jej realizacji. W odniesieniu do ogółu dużych i średnich przedsiębiorstw budowlanych i niebudowlanych wartość ta w 2018 roku wyniosła około 259 tys. zł, natomiast w przypadku wyodrębnienia przedsiębiorstw budowlanych – ponad 268 tys. zł.

Uwagi metodologiczne

1. Dane dotyczące wartości produkcji budowlano-montażowej zrealizowanej na terenie kraju obejmują roboty budowlane wykonane na terenie kraju siłami własnymi (tj. bez zlecenia podwykonawcom) systemem zleceń (tj. na rzecz obcych zleceniodawców) przez przedsiębiorstwa budowlane i niebudowlane oraz systemem gospodarczym (tj. na własne potrzeby) przez wszystkie podmioty prowadzące działalność gospodarczą oraz osoby fizyczne (bez względu na to, czy prowadzą działalność gospodarczą). Dane o produkcji budowlano-montażowej zrealizowanej systemem gospodarczym są szacowane.
2. Dane o produkcji budowlano-montażowej podmiotów o liczbie pracujących do 9 osób (mikroprzedsiębiorstwa) ustalono w oparciu o wyniki badania reprezentacyjnego przeprowadzonego na 4% próbie podmiotów (SP-3 Sprawozdanie o działalności gospodarczej przedsiębiorstw).
3. W publikacji zaprezentowano dane w zakresie produkcji budowlano-montażowej zrealizowanej poza granicami kraju siłami własnymi (tzn. bez podwykonawców) systemem zleceń (tj. na rzecz obcych zleceniodawców) przez przedsiębiorstwa budowlane i niebudowlane o liczbie pracujących powyżej 9 osób.
4. Dane prezentowane w publikacji są danymi ostatecznymi.
5. Ilekroć w publikacji wspomina się o rodzajach działalności jednostek – zawsze są one rozumiane i klasyfikowane zgodnie z Polską Klasyfikacją Działalności (PKD 2007). Klasyfikacja PKD 2007 została opracowana na podstawie statystycznej klasyfikacji działalności gospodarczej NACE Rev. 2 i wprowadzona z dniem 1 stycznia 2008 r. rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 24 grudnia 2007 r. (Dz. U. Nr 251, poz. 1885, z późn. zm.), w miejsce stosowanej wcześniej klasyfikacji PKD 2004.
6. Przez podmioty budowlane rozumie się podmioty gospodarcze, których przeważający rodzaj działalności zaliczono do sekcji F „Budownictwo” PKD 2007. Podmioty, których działalność została zaliczona do innych sekcji niż „Budownictwo”, w publikacji określane są jako niebudowlane.
7. Przy prezentacji danych o produkcji budowlano-montażowej według rodzajów obiektów budowlanych zastosowano Polską Klasyfikację Obiektów Budowlanych (PKOB). Jest to klasyfikacja wprowadzona rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 30 grudnia 1999 r. (Dz. U. Nr 112, poz. 1316, z późn. zm.), opracowana na podstawie Europejskiej Klasyfikacji Obiektów Budowlanych (CC), zgodnej z zaleceniami Narodów Zjednoczonych.
8. Przez obiekty budowlane rozumie się konstrukcje połączone z gruntem w sposób trwały, wykonane z materiałów budowlanych i elementów składowych, będące wynikiem prac budowlanych.
9. Budynek jest obiektem budowlanym trwale związanym z gruntem, posiadającym fundamenty, wydzielonym z przestrzeni za pomocą przegród budowlanych (tj. ścian i przykryć) – wraz z wbudowanymi instalacjami wodociągowymi, kanalizacyjnymi, ogrzewczymi, elektrycznymi, gazowymi itp., a także wbudowanymi meblami, stanowiącymi normalne wyposażenie budynku.
10. Obiekty inżynierii lądowej i wodnej to obiekty budowlane nieklasyfikowane jako budynki, tj.: autostrady, drogi ekspresowe, ulice, drogi kolejowe, drogi lotniskowe, mosty, wiadukty

i estakady, tunele oraz przejścia nadziemne i podziemne, budowle wodne, rurociągi i linie telekomunikacyjne oraz linie elektroenergetyczne przesyłowe, rurociągi sieci rozdzielczej i linie kablowe rozdzielcze, kompleksowe budowle na terenach przemysłowych, budowle sportowe i rekreacyjne oraz obiekty inżynierii lądowej i wodnej pozostałe, gdzie indziej niesklasyfikowane.

11. Inwestor to jednostka, na rzecz której realizowana jest inwestycja budowlana. Zobowiązana jest ona do zorganizowania procesu budowy w sposób ściśle określony przez przepisy ustawy z dnia 7 lipca 1994 r. Prawo budowlane (Dz. U. z 2018 r., poz. 1202, z późn. zm.)
12. Generalny wykonawca jest osobą prawną, jednostką organizacyjną nie mającą osobowości prawnej lub osobą fizyczną prowadzącą działalność gospodarczą – związaną umową z inwestorem, posiadającą własne siły wytwórcze lub dysponującą ograniczoną możliwością realizacji określonego rodzaju robót (np. specjalistycznych), która za zgodą inwestora zatrudnia na budowie podwykonawców.
13. Podwykonawca to osoba prawna, jednostka organizacyjna nie mająca osobowości prawnej lub osoba fizyczna prowadząca działalność gospodarczą, która za zgodą i wiedzą inwestora realizuje określone rodzaje i ilości robót na podstawie umowy z generalnym wykonawcą.
14. Do produkcji budowlano-montażowej zalicza się następujące rodzaje robót:
 - a. przygotowanie terenu pod budowę, tj.: rozbiórkę oraz burzenie budynków i budowli, oczyszczanie terenu budowy, roboty ziemne, osuszanie terenów budowlanych, roboty rozbiórkowo-porządkowe prowadzone dla uzyskania materiałów nadających się do dalszego zużycia, wykopy i wiercenia próbne mające na celu badanie mechaniki gruntu przed przystąpieniem do właściwych prac budowlanych;
 - b. wznoszenie kompletnych budynków i budowli lub ich części oraz inżynierię lądową i wodną, tj.: roboty ogólnobudowlane w budynkach mieszkalnych i niemieskalnych oraz na budowlach, montaż obiektów budowlanych z elementów prefabrykowanych – lecz wykonywany nie przez ich producentów, budowę obiektów inżynierii lądowej, wykonywanie konstrukcji i pokryć dachowych, instalowanie rynien i rur odprowadzających wodę, malowanie dachów, zabezpieczanie budynków przed działaniem wody (roboty hydroizolacyjne); budowę: autostrad, ulic, placów, dróg kołowych i szynowych oraz innych traktów komunikacyjnych dla pojazdów i pieszych, obiektów inżynierii wodnej, sportowo-rekreacyjnych; prace wymagające zastosowania sprzętu specjalistycznego (roboty górniczo-dolowe: drążenie szybów, otworów wentylacyjnych, podszybia komór i innych budowli górniczych dolowych; budowę fundamentów pod maszyny i urządzenia, wbijanie w ziemię pali i słupów, montowanie i spawanie konstrukcji stalowych, montaż i demontaż rusztowań, wiercenie studni);
 - c. wykonywanie instalacji budowlanych, tj. roboty związane z zakładaniem instalacji, osprzętu, systemów i urządzeń elektrycznych, budowlanymi pracami izolacyjnymi, zakładaniem instalacji oraz urządzeń hydraulicznych i sanitarnych, instalacji i urządzeń gazowych, przewodów i urządzeń grzewczych, wentylacyjnych, klimatyzacyjnych i chłodniczych, systemów oświetleniowych i sygnalizacyjnych dróg, szlaków kolejowych, portów lotniczych i wodnych, montowaniem rozdzielni wysokiego napięcia, stacji transformatorowych, telekomunikacyjnych i radarowych, zakładaniem instalacji i urządzeń, gdzie indziej niesklasyfikowanych;

- d. wykonywanie robót budowlanych wykończeniowych, takich jak: tynkowanie wewnętrzne i zewnętrzne budynków i budowli, roboty sztukatorskie, instalowanie elementów stolarki budowlanej, budowa tymczasowych obiektów zagospodarowania placu budowy, wykonywanie szalunków drewnianych, układanie płytek podłogowych i ściennych, parkietów oraz innych drewnianych pokryć ścian i podłóg, wykładzin podłogowych i linoleum, pokrywanie ścian i podłóg piaskowcem, marmurem, granitem itp., malowanie budynków od wewnątrz i na zewnątrz, obiektów inżynierii lądowej łącznie z malowaniem znaków poziomych na drogach i parkingach, zakładanie elementów szklanych w budynkach oraz pozostałe prace wykończeniowe (czyszczenie zewnętrznych ścian budynków za pomocą piaskowania, pary wodnej i podobnych metod, zakładanie w budynkach i budowlach dekoracyjnych elementów metalowych).
15. Roboty zaliczone do produkcji budowlano-montażowej dzieli się, według ich ekonomicznego oraz technicznego znaczenia, na:
- a. roboty o charakterze inwestycyjnym (o inwestycyjnym charakterze robót decydują kryteria techniczno-ekonomiczne, a nie finansowe):
- realizowane w nowych obiektach, obejmujące:
 - przygotowanie i zagospodarowanie terenu pod budowę;
 - wznoszenie i odbudowę budynków, budowli, części budowlanej kotłowni, linii i sieci elektroenergetycznych, elektrotrakcyjnych i telekomunikacyjnych wraz z robotami wykończeniowymi i montażem wewnętrznych instalacji oraz konstrukcji metalowych tych obiektów;
 - roboty górnicze dołowe i wiercenia związane z rozszerzaniem chodników w czynnych kopalniach, wykonywane przez przedsiębiorstwa budowy kopalń;
 - realizowane w istniejących (użytkowanych) obiektach roboty mające charakter przebudowy i rozbudowy (nadbudowy, dobudowy), w wyniku których uzyskuje się przynajmniej jeden z następujących efektów:
 - zmiana charakteru (przeznaczenia) przebudowywanego obiektu;
 - istotne zwiększenie pierwotnej wartości użytkowej obiektu;
 - przystosowanie obiektu do zmienionych warunków użytkowania;
 - wydłużenie okresu użytkowania obiektu;
 - obniżenie kosztów eksploatacji obiektu;
 - poprawa jakości usług czy procesów produkcyjnych prowadzonych w obiekcie.
- b. roboty o charakterze remontowym – polegające na odtwarzaniu (przywracaniu) pierwotnego lub prawie pierwotnego stanu (wartości technicznej i użytkowej), wykraczające poza zakres bieżących konserwacji istniejących obiektów budowlanych, ale nie powodujące zmian w konstrukcji, ani w użytkowaniu tych obiektów;
- c. roboty pozostałe – obejmujące:
- roboty budowlano-montażowe związane z konserwacją, tj. okresowym wykonywaniem robót niezbędnych do utrzymania obiektu budowlanego i jego otoczenia w należytym stanie technicznym – obejmujących likwidację przyczyn i skutków uszkodzeń mogących spowodować przedwczesne niszczenie obiektu lub jego elementów i urządzeń;
 - roboty rozbiórkowo-porządkowe prowadzone dla uzyskania materiałów nadających się do dalszego użycia;
 - roboty w zakresie budowy i rozbiórki obiektów tymczasowych na terenie budowy.

16. Koszty produkcji budowlano-montażowej są to wszystkie koszty składające się na całkowity koszt sprzedanej produkcji budowlano-montażowej zrealizowanej w ciągu roku na terenie kraju siłami własnymi, tj. bez podwykonawców. Do kosztów produkcji budowlano-montażowej zalicza się:
- a. materiały bezpośrednie, tj. wartość (według cen zakupu, przez które rozumie się ceny, jakie nabywca płaci za zakupione materiały, pomniejszone o VAT, a przy imporcie powiększone o cło i podatek importowy, także według cen ewidencyjnych skorygowanych o odchylenia od cen ewidencyjnych):
 - materiałów podstawowych i pomocniczych oraz elementów konstrukcji budowlanych zużytych do produkcji budowlano-montażowej, w tym także wyrobów własnej produkcji pomocniczej;
 - materiałów nie mających cech typowego surowca, których zużycie jest jednak ściśle związane z produkcją budowlano-montażową, np. tlen do cięcia i spawania konstrukcji stalowych, środki chemiczne zabezpieczające trwałość poszczególnych elementów budowli;
 - materiałów uzyskanych w trakcie prowadzenia robót na budowie;
 - wyposażenia wielokrotnego użytkowania, urządzeń rozbieralnych stanowiących wyposażenia placów i zaplecza budów, rusztowań, zestawów metalowych szalunków przestawnych, itp.;
 - materiałów zużywanych do budowy obiektów tymczasowego zaplecza;
 - materiałów powierzonych przez zleceniodawcę robót;
 - innych materiałów zużywanych w związku z wykonaniem robót budowlano-montażowych;
 - b. koszty zakupu, tj. nieobjęte ceną zakupu, ponoszone przez wykonawcę, koszty sprowadzenia materiałów od dostawcy do magazynu przyobiektowego na placu budowy bądź miejsca ich wbudowania, względnie zakładu przemysłowej produkcji pomocniczej bezpośrednio lub za pośrednictwem magazynu centralnego, przy czym pod pojęciem dostawcy rozumie się zarówno dostawców obcych jak i dostawców własnej produkcji pomocniczej; chodzi tu głównie o koszty transportu, spedycji, załadunku u dostawcy (jeżeli załadunek obciąża nabywcę), przeladunku i rozładunku;
 - c. płace bezpośrednie, tj. wynagrodzenia pracowników (zasadnicze, dodatki, premie itp.) oraz wynagrodzenia osób doraźnie zatrudnionych bezpośrednio przy wykonywaniu robót budowlano-montażowych, związanych z nimi robót pomocniczych, jak również wynagrodzenia z tytułu umowy zlecenia lub umowy o dzieło (wynagrodzenia bezosobowe), honoraria oraz wszystkie inne wypłaty, zakwalifikowane do wynagrodzeń za pracę, zaliczane w ciężar kosztów; do kosztów tych zalicza się wartość brutto wynagrodzenia, tzn. bez potrąceń podatku od osób fizycznych oraz potrąceń z innych tytułów, a także składki na ubezpieczenia społeczne oraz odpisy ustawowe zaliczane w ciężar kosztów z tytułu utworzenia funduszu świadczeń socjalnych;
 - d. koszty pracy sprzętu i transportu technologicznego, tj. wydatki z tytułu pracy maszyn i mechanizmów ciężkich oraz sprzętu średniego, usług sprzętu (w tym także rusztowań stałych i rurowych z wyłączeniem rusztowań drewnianych), energii elektrycznej zużytej podczas pracy sprzętu, usług transportowych związanych z transportem technologicznym, tj. z przewozem materiałów, surowców, wyrobów na placu budowy, wywozem ziemi, gruzu itp.;
 - e. pozostałe koszty bezpośrednie, tj. wszelkiego rodzaju nakłady (koszty proste) niekwalifikujące się do materiałów bezpośrednich, płac bezpośrednich i pracy sprzętu, np. koszty podróży służbowych pracowników zatrudnionych przy wykonywaniu robót

- budowlano-montażowych, koszty dozoru geodezyjnego, koszty zużycia energii cieplnej do podgrzewania realizowanych obiektów w celu przyspieszenia wykonywania robót, dodatkowe roboty ziemne, ekspertyzy, koszty badań radiologicznych; koszty leasingu sprzętu budowlanego;
- f. koszty ogólne budowy, tj. płace i narzuty na płace stałego personelu budowy (m.in. płace kierownictwa budowy, personelu magazynów budowy, straży przemysłowej oraz narzuty z tytułu tych płac), zużycie zaplecza, zużycie sprzętu (obejmujące m.in. koszty zużycia, remontów i konserwacji sprzętu i narzędzi użytkowanych na budowie), koszty bezpieczeństwa i higieny pracy, koszty zatrudnienia pracowników zamiejscowych, pozostałe koszty ogólne budowy, m.in.: zużycie energii, koszty transportu wewnętrznego, koszty podróży służbowych, usługi obce z tytułu dozoru budowy, koszty biurowe budowy, itp.;
 - g. koszty zarządu obejmujące wydatki poniesione na utrzymanie komórek i stanowisk pracy o charakterze ogólnoadministracyjnym, tj. nadzorczych, kontrolnych, ewidencyjno-sprawozdawczych, instruktażowych oraz innych związanych z organizowaniem, kierowaniem i zarządzaniem firmą wykonawstwa budowlanego; do kosztów tych zalicza się w szczególności: płace i narzuty na płace personelu zarządu, koszty delegacji i przejazdów, koszty eksploatacji służbowych samochodów osobowych, koszty biurowe i utrzymania obiektów ogólnego przeznaczenia, koszty racjonalizacji i wynalazczości, narzuty (np. na utworzenie funduszy socjalnych, funduszu postępu techniczno-ekonomicznego i inne), pozostałe koszty zarządu, obejmujące porady prawne, obce ekspertyzy, koszty bhp pracowników zarządu itp.;
 - h. koszty nieprodukcyjne, tj. koszty: robót poprawkowych wykonywanych w trakcie prowadzenia robót na budowie (w tym również robót niezawinionych przez wykonawcę, a powtórnie przez niego wykonywanych na zlecenie generalnego wykonawcy), usuwania siłami własnymi usterek w okresie rękojmi, w tym także wad w budynkach mieszkalnych zrealizowanych metodami uprzemysłowionymi, przestoju sprzętu, środków transportu i robotników, przerzutów materiałów i niezawinione szkody i niedobory materiałów.
17. Dane dotyczące kosztów produkcji budowlano-montażowej wykazują jednostki budowlane o liczbie pracujących powyżej 9 osób, które wykonywały na terenie kraju siłami własnymi roboty budowlane oraz prowadzą księgi rachunkowe i stosują kalkulacyjny układ kosztów.
 18. Dane odnoszące się do produkcji budowlano-montażowej podano w cenach bieżących, bez podatku od towarów i usług (VAT).
 19. Dynamiki produkcji budowlano-montażowej zrealizowanej na terenie kraju (rozdział 1 i tabela 1) podano w cenach stałych.
 20. Dane zaprezentowane w niniejszym opracowaniu są publikowane z zachowaniem tajemnicy statystycznej, określonej w ustawie z dnia 29 czerwca 1995 r. o statystyce publicznej (Dz. U. 2018, poz. 997, z późn. zm.).
 21. Ze względu na zaokrąglenia danych, w niektórych przypadkach sumy składników mogą się nieznacznie różnić od podanych wielkości „ogółem”.

Methodological notes

1. Data regarding the value of construction and assembly production realized domestically include construction works realized domestically with own resources (i.e. without subcontracting) by contract system (i.e. for outside clients) by entities (construction and non-construction) and the own-account construction (i.e. for own needs) by all entities conducting economic activity and natural persons (regardless of whether they conduct economic activity). Data on construction and assembly production realized with the own-account construction are estimated.
2. Data on construction and assembly production of entities employing up to 9 persons (microenterprises) was established based on the results of a representative survey conducted on a 4% sample of entities (SP-3 Survey on economic activity).
3. The publication presents data on construction and assembly production realized with own resources outside the territory of Poland (i.e. without subcontractors) by contract system (i.e. for outside clients) by entities (construction and non-construction) with more than 9 persons employed.
4. The data presented in the publication are final data.
5. Whenever the publication mentions the types of activity - they are always understood and classified in accordance with the Polish Classification of Activities (PKD 2007). The PKD 2007 classification was compiled on the basis of statistical classification of economic activities in the European Community - NACE Rev. 2 and introduced on 1 January 2008 by a decree of the Council of Ministers, dated 24 December 2007 (Journal of Laws No. 251, item 1885 with later amendments), instead of the previously applied classification of PKD 2004.
6. Construction entities are understood as economic entities whose main type of activity is included in the section F "Construction". Entities whose activities have been included in sections other than "Construction" in the publication are referred to as non-construction.
7. For the presentation of data on construction and assembly production by type of constructions, the Polish Classification of Types of Construction (PKOB) was used. PKOB is a classification introduced by the decree of the Council of Ministers dated 30 December 1999 (Journal of Laws 1999 No. 112, item 1316 with later amendments), compiled on the basis of the European Classification of Types of Construction (CC), in accordance with the recommendations of the United Nations.
8. Construction objects are understood as structures strictly connected to the ground, made of building materials and components and resulting from construction works.
9. The building is a construction object strictly connected with the ground, with foundation, separated with the aid of construction partitions (i.e. walls and covers) - together with built in plumbing, sewerage, heating, electrical, gas and other installations, as well as with built in furniture, accounting for normal building installations.
10. Civil engineering works are all construction objects not classified as buildings, i.e.: highways, motorways, streets, railways, airfield runways, bridges, elevated highways, tunnels, passages over and under the ground harbours, waterways, dams and other waterworks, long-distance pipelines, communication and electricity power lines, local pipelines and cables, complex constructions on industrial sites, sports and recreation constructions as well as civil engineering works not classified elsewhere.
11. An investor is a unit for the benefit of which the construction investment is realized. It is obliged to organize the construction process in a way strictly determined by regulations of the Act of 7 July 1994 Polish Building Code (Journal of Laws of 2018, item 1202 with later amendments).

12. *The main contractor is a legal entity, an organizational unit without legal personality or a natural person conducting economic activity - obliged by a contract with an investor, with own resources or with limited possibility to carry out a specific type of works (e.g. specialised), who employs subcontractors with an investor's agreement.*
13. *A subcontractor is a legal entity, an organizational unit without legal personality or a natural person conducting economic activity which with the agreement and knowledge of the investor, realize certain types and quantities of works based on a contract with the main contractor.*
14. *Construction and assembly production includes the following types of work:*
 - a. *site preparation, i.e.: demolition and wrecking of buildings and other structures, clearing the construction sites, earth works, drainage of construction sites, demolition and ordering works conducted for obtaining recyclable materials, test drilling and boring for the purpose of site surveying before initiating actual construction work;*
 - b. *building of complete constructions or their parts; civil engineering, i.e.: general construction in residential and non-residential buildings, industrial and storage structures, the assembly of constructions using prefabricated but not self-manufactured elements, construction of civil engineering structures, erection of roof coverings, installation of gutters and water drainage pipes, painting of roofs, waterproofing (hydro-insulation works); construction of highways, streets, squares, roads and railways as well as other transportation routes for vehicles and pedestrians, construction of water projects, sports and recreational installations; works requiring the use of specialised equipment (pit and mining works: boring of shafts, ventilation shafts, shaft bottom stalls and other pit and mining structures; building foundations for machinery and equipment, driving of piles and posts into the ground, assembly and welding of steel structures, assembly and disassembly of scaffoldings, water well drilling);*
 - c. *execution of building installations including electrical installations (i.e. the installation of electrical wiring and fittings), insulation works, installation of: hydraulic and sanitary systems and equipment, gas systems and equipment, heating, ventilation, air conditioning and cooling conduits and equipment, roadway, railway, airport and seaport lighting and signalling systems, assembly of high voltage switching, transformer, telecommunications and radar stations, assembly of industrial machinery and equipment, installation of systems and equipment, not elsewhere classified;*
 - d. *building completion, e.g.: plastering interiors and exteriors of buildings and structures; stucco works, installation of construction joinery elements, erection of temporary constructions on building sites, completion of wooden wall coverings, laying of floor and wall tiles, parquet and other wooden wall and floor coverings, floor coverings and linoleum, covering of walls and floors with sandstone, marble, granite, etc., the painting the interior and exterior of buildings, painting of civil engineering structures including painting of signs on the roads and in parking lots, installation of glass elements in buildings as well as other finishing works (cleaning the external walls of buildings by sanding, steaming and similar methods, installing decorative metal elements in buildings and structures).*
15. *The scope of construction and assembly production presented above is divided according to economic and technical importance into the following works:*
 - a. *works with an investment character (technical and economic criteria, not financial ones, decide on the investment character of works):*

- works being realized in new constructions, including:
 - preparation and management of construction sites,
 - construction (erection) and reconstruction of buildings, structures, construction of facilities for boilers, electrical power, electric traction and telecommunication lines and networks together with finishing works and assembly of interior elements as well as metal structures of these facilities,
 - pit mining and boring works connected with broadening galleries in active mines realized by enterprises in tunnelling activity,
 - works being realized in existing (used) constructions with an reconstruction and expansion (horizontal and vertical extension) character, as a result of which at least one of the below mentioned results is obtained:
 - a change in the character (designation) of the reconstructed facility,
 - a significant increase in its original utility value,
 - an adaptation to changed conditions of utilisation,
 - an extension of its utilisation period,
 - a reduction in the costs of utilisation,
 - an improvement in the quality of services and production processes conducted in the facility.
- b. works with a restoration character - construction works consisting in regeneration (restoration) of the original or almost original condition (technical and utility value), exceeding the scope of routine conservation works of existing building constructions without causing changes in the structure or in the utility of these constructions,
- c. other works including:
- construction and assembly works connected with conservation, i.e., periodic works in order to maintain a building construction and its environment in an appropriate technical condition, including elimination of causes and effects of damage to prevent premature destruction of a construction or its elements and equipment,
 - demolition and ordering works conducted in order to obtain recyclable materials,
 - works in the field of construction and demolition of temporary facilities on the construction site.
16. Costs of construction and assembly production include all costs comprising the total cost of sold construction and assembly production over the year within the country and with own resources (i.e. without subcontractors). Costs of construction and assembly production include:
- a. direct materials, i.e. the value (according to purchase prices, understood as the prices that a buyer pays for purchased materials, decreased by VAT and increased by customs duties and import taxes in import, as well as according to recorded prices adjusted by deviations from recorded prices):
- basic and auxiliary materials as well as elements of building construction consumed in construction and assembly production, also including goods of own auxiliary production,
 - materials not having the characteristics of typical raw materials, the consumption of which is however closely connected with construction and assembly production, e.g. oxygen for cutting and welding steel constructions, chemical agents ensuring the durability of individual building elements,

- *materials obtained in the course of conducting construction work,*
 - *reusable equipment, fittings that can be assembled and disassembled at the construction site and comprising the resource base, scaffoldings, portable metal forms, etc.,*
 - *materials consumed in building temporary resource facilities,*
 - *materials entrusted by the employer of the work,*
 - *other materials consumed in connection with realising construction and assembly work;*
- b. *purchase costs, i.e. costs not included in the purchase price, borne by the contractor, costs of moving materials from the supplier to the on-site warehouse or to the construction site or to an industrial plant for auxiliary production either directly or through the mediation of a central warehouse, with the supplier understood as both outside suppliers and suppliers of own auxiliary production. This primarily refers to the costs of transport, forwarding, loading at the supplier (if the buyer is responsible for loading), trans-shipping and unloading;*
- c. *direct wages, i.e. wages and salaries of employees (base, bonuses, premiums, etc.) as well as wages and salaries of people employed on an interim basis directly for conducting construction and assembly works, auxiliary works connected with it, as well as non-personal wages and salaries, honoraria and all other payments, classified as wages and salaries for work, included in costs. These costs include the value of gross wages and salaries, i.e. excluding personal income tax deductions and other deductions as well as social security contributions and statutory write-offs included in costs due to- creation of the social benefit fund;*
- d. *costs of operating equipment and technological transport, i.e. expenditures on operating heavy machinery and mechanisms as well as medium equipment, equipment services (also including permanent and pipe scaffoldings, excluding wooden scaffoldings), electricity consumed by the use of equipment, transport services connected with technological transport, i.e. with transporting materials, raw materials and goods on the construction site, removal of earth, rubble, etc.;*
- e. *other direct costs, i.e. all types of expenditures (simple costs) not classified as direct materials, direct wages and salaries and costs of operating equipment, e.g. costs of business travel of employees engaged in performing construction and assembly works, costs of geodetic inspections, costs of consumption of heat energy for heating structures under construction in order to accelerate the realisation of works, additional earth works, expertise, costs of radiological surveys; costs of lease of building equipment;*
- f. *general building costs, i.e. wages and surcharges on wages of permanent construction personnel (including, wages of the on-site management, on-site warehouse personnel, industrial guards as well as surcharges on these wages), consumption of the resource base, consumption of equipment (including, among others, costs of consumption, renovation and conservation of equipment and tools used for construction), costs of labour safety and hygiene, costs of employing non-local employees, other general building costs, such as consumption of energy, costs of internal transport, costs of business travel, outside services connected with construction supervision, office costs, etc.;*

- g. *costs of management, i.e. expenditures borne on maintaining units and job positions with a general administrative character, i.e. supervisory, monitoring, accounting, financial and training as well as other positions connected with organising, directing and managing a general construction company. In particular, these costs include wages and surcharges on wages of executive personnel, costs of business travel, costs of using personal automobiles for official business, office costs and costs of maintaining general purpose facilities, costs of technical improvements and inventiveness, surcharges (e.g. on the creation of social funds, technical and economic progress funds and others), other costs of management and administration, including legal advice, outside expertise, costs of health and safety of executive employees, etc.;*
 - h. *non-production costs, i.e. costs of corrective works realized in the course of construction works (also including works performed by the contractor on order of the general contractor but not through the contractor's fault), correcting faults during the guarantee period, also including defects in residential buildings realized by industrialised methods, equipment breakdowns, means of transport and employees, transporting materials as well as damages not through the contractor's fault and shortages of materials.*
17. *Data on construction and assembly production costs are shown by construction entities with more than 9 persons employed who realized construction works domestically with own resources, keep accounting books and apply a calculation of costs.*
 18. *Data relating to construction and assembly production are given in current prices excluding the value added tax (VAT).*
 19. *The index numbers of construction and assembly production realized domestically (Chapter 1 and Table 1) are given in constant prices.*
 20. *Data presented in this publication are published in compliance with statistical confidentiality defined in the Law of 29 June 1995 on Official Statistics (Journal of Laws of 2018, item 997, with later amendments).*
 21. *Due to the rounding of data, in some cases sums of components may slightly differ from the amount given in the item "total".*

Aneks 1. Spis tablic załączonych do publikacji w wersji elektronicznej (format XLS)

Appendix 1. List of tables attached to the publication in the electronic version (XLS format)

- Tabl. 1. Produkcja budowlano-montażowa zrealizowana na terenie kraju w latach 2005-2018
Construction and assembly production realized domestically in 2005-2018
- Tabl. 2. Produkcja budowlano-montażowa zrealizowana na terenie kraju przez jednostki budowlane według województw – miejsca wykonywania robót w latach 2014-2018
Construction and assembly production realized domestically by construction entities by voivodships – work-site locations in 2014-2018
- Tabl. 3. Produkcja budowlano-montażowa według województw – siedziby zarządu przedsiębiorstwa i miejsca wykonywania robót w jednostkach budowlanych o liczbie pracujących powyżej 9 osób w 2018 r.
Construction and assembly production by voivodships – enterprise head office and work-site location in construction entities with more than 9 persons employed in 2018
- Tabl. 4. Produkcja budowlano-montażowa zrealizowana na terenie kraju według województw – siedziby zarządu przedsiębiorstwa i miejsca wykonywania robót przez jednostki budowlane o liczbie pracujących powyżej 9 osób w latach 2014-2018
Construction and assembly production by voivodships – enterprise head office and work-site location by construction entities with more than 9 persons employed in 2014-2018
- Tabl. 5. Produkcja budowlano-montażowa zrealizowana na terenie kraju według rodzajów realizowanych obiektów budowlanych (klasyfikacja PKOB) przez przedsiębiorstwa budowlane o liczbie pracujących powyżej 9 osób w latach 2014-2018
Construction and assembly production realized domestically by types of constructions (PKOB classification) by construction enterprises with more than 9 persons employed in 2014-2018
- Tabl. 6. Produkcja budowlano-montażowa według województw – siedziby zarządu przedsiębiorstwa, rodzajów realizowanych obiektów budowlanych (klasyfikacja PKOB) przez przedsiębiorstwa budowlane o liczbie pracujących powyżej 9 osób w 2018 r.
Construction and assembly production by voivodships – enterprise head office, by types of constructions (PKOB classification) by construction enterprises with more than 9 persons employed in 2018
- Tabl. 7. Produkcja budowlano-montażowa zrealizowana na terenie kraju według podstawowego rodzaju działalności (klasyfikacja – grupy PKD 2007), według sektorów przez przedsiębiorstwa budowlane o liczbie pracujących powyżej 9 osób w latach 2014-2018
Construction and assembly production realized domestically by main type of activity (classification of activities 2007 – groups) and by sectors by construction entities with more than 9 persons employed in 2014-2018
- Tabl. 8. Produkcja budowlano-montażowa według województw – siedziby zarządu przedsiębiorstwa, według podstawowego rodzaju działalności (klasyfikacja – grupy PKD 2007) w przedsiębiorstwach budowlanych o liczbie pracujących powyżej 9 osób w 2018 r.
Construction and assembly production by voivodships – enterprise head office, by main type of activity constructions (classification of activities 2007 – groups) by construction entities with more than 9 persons employed in 2018
- Tabl. 9. Struktura kosztów produkcji budowlano-montażowej w układzie kalkulacyjnym w jednostkach budowlanych o liczbie pracujących powyżej 9 osób w 2018 r.
Structure of construction and assembly production costs by calculation in construction entities with more than 9 persons employed in 2018

Tabl. 10. Produkcja budowlano-montażowa wykonana poza granicami kraju oraz przeciętne zatrudnienie według krajów – miejsca wykonywania robót, w jednostkach budowlanych i niebudowlanych o liczbie pracujących powyżej 9 osób w 2018 r.

Construction and assembly production realized outside the territory of Poland and average paid employment by countries – work-site location in construction and non-construction entities with more than 9 persons employed in 2018

Tabl. 11. Produkcja budowlano-montażowa wykonana poza granicami kraju oraz przeciętne zatrudnienie według krajów – miejsca wykonywania robót, w jednostkach budowlanych o liczbie pracujących powyżej 9 osób w 2018 r.

Construction and assembly production realized outside the territory of Poland and average paid employment by countries – work-site location in construction entities with more than 9 persons employed in 2018